

Iedereen ontvangt een tweede leven.

Er komt een moment waarop alle doden zullen opstaan.
De gelovigen zullen opstaan met het eeuwige leven voor zich.
De ongelovigen daarentegen zullen opstaan om eerst het laatste oordeel te ondergaan.
Zij belanden in de vuurpoel, dat is de tweede dood.

Nadat ieder mens is opgestaan, komt er een grote scheiding.
De schapen, zij die hun herder Jezus Christus hebben gevolgd, ontvangen een veilige plaats in het nieuwe Jeruzalem. Een prachtige stad omgeven door een grote muur, met twaalf poorten.
Bij elke poort staat een engel. Zij zorgen er gezamenlijk voor dat niemand de stad binnenkomt die niet ingeschreven staat in het boek van het leven.

Buiten die stad moeten de ongelovigen zich ophouden.
Zij zullen worden geoordeeld en zullen hun verdiende straf ontvangen.
Jezus Christus zal de gelovigen inschakelen tijdens het laatste oordeel en bij de uitvoering ervan.
Want Jezus Christus zal de gelovigen als koningen en priester laten heersen over de onheiligen.

Jezus is op aarde gekomen om de wereld te redden.
Zijn naam getuigt daarvan: Jezus betekent 'Redder, Verlosser'.
Jezus Christus verlost de wereld door onze zonden op zich te nemen en door deze te verdragen en door deze later helemaal weg te dragen. Aan het einde van het reinigingsproces zal er geen enkele zonde meer op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde aanwezig zijn.
Op dat moment zal Hij alles en allen hebben onderworpen. Iedereen zal Hem loven en zijn knie voor Hem buigen.

Jezus gaat als redder van de wereld door met zijn werk, totdat Hij zijn taak helemaal heeft afgerond.
In feite heeft Hij hangend aan het kruis alles al volbracht.
Daarom kon Hij toen al roepen: 'Het is volbracht.'
We komen zo op een veelvoorkomende abstractie in de Bijbel: **Reeds, en nog niet.**
Vanuit de zichtbare wereld worden we meegenomen in de onzichtbare wereld.
In het boek 'De Bijbel en de toekomst - Een blij vooruitzicht voor wie gelooft' schrijft **prof. dr. J. van Genderen** daarover het volgende:

Reeds en nog niet

De dag is nabij, maar hij is nog niet aangebroken. Reeds en nog niet!
Op deze wijze wordt er in het Nieuwe Testament telkens over gesproken.
Het 'reeds' en 'nog niet' vinden we vrijwel letterlijk in 1 Johannes 3:2: Nu zijn wij kinderen Gods en het is nog niet geopenbaard, wat we zullen zijn.
Deze benadering hangt samen met de grote lijn van de vervulling en de verwachting, die zeer wezenlijk is voor de nieuwtestamentische boodschap. Het gaat om de komst van Gods Rijk. Het is gekomen en het is komende. In de tekenen van de heerschappij van Gods genade in Christus is te zien, dat het er al is, maar het is er nu nog niet in zijn volle triomf. Er is nog zoveel dat zich ertegen verzet.
Op grond van het Woord van God spreken we zowel van het heden van de toekomst als van de toekomst van het heden.
De spanning zal tot het laatst toe blijven bestaan. Het is geen spanning die voortvloeit uit de vrees, dat het niet goed afloopt. **Het is beslist!**
In deze tussentijd zien we de dingen wel zoals ze zijn, maar we zien ze tegelijk in het licht van wat ze zullen zijn.

De grote toekomst tekent zich al af. De tijd is kort. Het uiterlijk van deze wereld is bezig te verdwijnen. Daarom kan Paulus relativerend over allerlei dingen van dit leven spreken (1 Kor. 7:29-31), waarmee hij niet wil zeggen, dat ze onbelangrijk zijn, maar dat ze ons niet in beslag mogen nemen. Als wij burgers zijn van een rijk dat in de hemelen is, waaruit wij ook de Here Jezus Christus als verlosser verwachten (Filip. 3:20), zijn wij in de wereld en toch niet van de wereld. **Van deze Wereld verwachten we het niet.** De overdenking van het toekomstige leven (Calvijn) kan bewerken, dat we ons nog meer op de grote toekomst richten. Door geloof in Christus hebben we nu al deel aan Gods nieuwe wereld. **'In het heden proeft de christen reeds de toekomst'**. (blz. 84-85)

Het 'reeds en nog niet' duidt duidelijk op een gebeurtenis die zich voltrokken heeft en waarvan de gevolgen in de loop van de tijd zichtbaar zullen worden.

Tijdens de kruisiging heeft Jezus Christus de dood overwonnen, satan verslagen, de toorn van God op zich genomen, de zonde van de wereld weggedragen en vrede gesticht.

In principe is dit alles gebeurd, omdat Jezus zijn werk volbracht heeft.

Toch zal Jezus Christus na verloop van tijd dit alles definitief afronden.

Ik ga even in het kort deze punten bij langs:

1. Jezus Christus heeft in principe de dood overwonnen. De engel is eruit. Alle mensen zullen eens opstaan uit de dood; de gelovigen ten leven, de ongelovigen ten oordeel. Jezus Christus heeft de voorwaarden geschapen dat nu al mensen de eerste dood kunnen overwinnen. Door geloof en wedergeboorte. Diezelfde voorwaarden gelden eveneens voor het overwinnen van de tweede dood. Door geloof en wedergeboorte zal de tweede dood overwonnen kunnen worden.
2. Jezus Christus heeft in principe de satan verslagen. (Johannes 12:31, Romeinen 16:20) Na zijn hemelvaart wordt satan de toegang tot de hemel ontzegd. Satan krijgt tijdelijk een beperkte bewegingsvrijheid, hij wordt geketend. In de eindtijd wordt satan nog eenmaal losgelaten. Die loslating van satan past in de plannen van Jezus Christus. Tijdens die loslating voltrekt zich een scheiding, de noodzakelijke opmaat naar de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.
3. Jezus Christus heeft de toorn van God op zich genomen. Gods toorn is in feite de kracht waarmee alle zonden moeten worden vernietigd. God is zo heilig dat echt elke zonde moet worden vernietigd. Hangend aan het kruis heeft Jezus Christus die vernietigende kracht in principe van richting veranderd. Hij heeft Gods toorn geblust door zichzelf garant te stellen voor de totale vernieuwing van de hemel en de aarde. Hij gaat alle zonden wegnemen, niet door de zondaren te vernietigen, maar door hen te heiligen, te vernieuwen. Door hen zo te vernieuwen dat ze voortaan gaan leven in de gezindheid die Hij hen zelf heeft voorgeleefd.
4. Jezus Christus heeft de zonden van de wereld weggedragen door te laten zien dat Hij zondaars liefheeft. Op het meest cruciale moment bad Hij: **'Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.'** (Lucas 23:34) Door zijn liefde te tonen, door genade, wil Hij zondaars herboren doen worden. Paulus mag daarvan getuigen. Zo kan Jezus Christus iedereen bekeren. Maar Jezus Christus bidt alleen voor hen die de Vader hem gegeven heeft. Jezus Christus

selecteert. Zoals in het Oude Testament Israël is uitgekozen, zo begint Jezus tijdens zijn verblijf op aarde ook met uitverkiezing. Eerst selecteert Hij twaalf discipelen, na zijn opstanding komen tijdens de uitstorting van de heilige Geest al meer dan drieduizend mensen tot geloof. (Handelingen 2:41) Dat tekent een uitbundig begin.

5. Jezus Christus is als het Lam geslacht. Er vloeide bloed. (Johannes 1:29)
Via deze weg vervulde Hij de voorwaarde voor herstel en vernieuwing van de hemel en de aarde.
6. Jezus Christus heeft als de Leeuw uit Juda gevochten en overwonnen.
(Openbaring 5:5) Via die weg vervulde Hij de voorwaarde om alle macht in hemel en op aarde vanuit de handen van zijn Vader te ontvangen.
7. Jezus Christus is naar de aarde gekomen om te dienen. Als dienstknecht heeft Hij het losgeld voor onze zonden betaald. (Matteüs 20:28, Marcus 10:45)
In principe zijn alle mensen vrijgekocht, omdat met Jezus' offer het losgeld daarvoor betaald is. Daarmee heeft Hij de weg naar de vervolmaking voor iedereen vrij gemaakt.

Zoals eerder gezegd, een veel voorkomende abstractie is: Reeds en nog niet.

Bij een abstractie wordt alle niet-essentiële informatie en secundaire aspecten weggelaten om de meer fundamentele structuren zichtbaar te maken. (definitie uit Wikipedia)

Deze fundamentele structuren laten zien dat Jezus' kruisdood de opmaat vormt tot de vernieuwing van de hele kosmos, tot het stichten van Gods koninkrijk.

Dit werk van Jezus Christus zal pas zijn voltooiing vinden als Hij alles en allen aan zich heeft onderworpen. (Psalm 145:9, 1 Korintiërs 15:28)

Het Oude Testament zit vol abstracties. Lees Deuteronomium 7:6-9

⁶ Want u bent een volk dat aan de HEER, uw God, is gewijd.

U bent door hem uitgekozen om, anders dan alle andere volken op aarde, zijn kostbaar bezit te zijn.

⁷ Het is niet omdat u talrijker was dan de andere volken dat hij u lief kreeg en uitkoos – u was het kleinste van allemaal!

⁸ Maar omdat hij u liefhad en zich wilde houden aan wat hij uw voorouders onder ede had beloofd, heeft de HEER u met sterke hand bevrijd uit de slavernij, uit de macht van de farao, de koning van Egypte.

⁹ Besef dus goed: alleen de HEER, uw God, is God en hij houdt woord; **hij komt zijn beloften na** en is trouw aan ieder die hem liefheeft en die doet wat hij gebiedt, tot in het duizendste geslacht.

De fundamentele structuur hierin is dat God Israël heeft uitverkoren en dat Hij zijn beloften nakomt. **God brengt zijn volk hoe dan ook in het beloofde land.**

Inmiddels weten we dat onder de koningen David en Salomo Israël zo uitbreidde dat toen pas de door God beloofde grenzen werden bereikt. Tussen de uittocht uit Egypte en de regering van koning Salomo zit circa 600 jaar. Veel generaties hebben moeten wachten tot de uiteindelijk vervulling van Gods beloften, dat Hij hen in het beloofde land zou brengen met de daarbij beloofde grenzen.

We zien hier dat God in fasen werkt.

In de Nieuwe Koers 2014 no. 10 las ik in een preek van **Ad van der Dussen** het volgende:

TWEE FASEN

Wat in dit verhaal vervolgens opvalt, is dat de genezing van de blinde in twee fasen verloopt. Ook daarin wijkt het af van het verhaal over de genezing van Bartimeüs. Daar wordt verteld dat de genezing plaatsvindt van het ene moment op het andere:

Jezus zei tegen hem: 'Ga heen, uw geloof heeft u gered.' En meteen kon hij weer zien. (Marcus 10:52)

Dat is in Marcus 8 anders. Het proces verloopt trager. Terwijl Jezus bij Bartimeüs alleen maar een woord hoeft te spreken (10:52), verricht Hij hier een soort ritueel: Hij doet speeksel op zijn ogen en legt hem de handen op. Maar als Hij dan aan de man vraagt of hij weer kan zien, komt er een aarzelend antwoord, 8:24:

'Ik zie mensen, het zijn net bomen, maar ze lopen rond.'

Verward en vreemd dus. Hij ziet, maar bij lange na niet scherp. Hij is zeker niet meteen genezen. Er volgt een tweede ronde in de behandeling, vers 25. Pas daarna ziet hij scherp, ook in de verte. Wat heeft dit te betekenen? Dat het voor Jezus een moeilijk karwei is? Het zou kunnen. Bereidt dit verhaal ons erop voor dat zelfs Jezus de wereld niet in één keer kan herstellen, maar dat Hij daar tijd voor nodig heeft?

Heeft Jezus twee fasen nodig om de wereld te herstellen?

Heeft Jezus nog een Messiaans Vrederijk nodig om de hele wereld te herstellen?

Zo ja, hoe zal dat Messiaanse Vrederijk eruit gaan zien?

Over de komst van een Messiaans Vrederijk wordt heel verschillend gedacht.

Orthodoxe Joden verwachten het nog steeds. Als de Messias komt, zal Hij zijn vrederijk stichten.

Chiliasten verwachten het eveneens, terwijl aan het einde van dat Vrederijk satan zal worden logelaten. Dan zal blijken dat satan nog veel volken weet te verleiden en dat kennelijk de echte vrede slechts bestemd lijkt te zijn voor een kleine groep navolgers van de HEER.

In het al eerder genoemde boek van **prof. J. van Genderen** gaat hoofdstuk V over: De verwachting van een duizendjarig vrederijk op aarde.

Van Genderen schrijft dat bij de chronologie een gewichtige beslissing valt inzake de verklaring van Openbaring 20. (blz. 95)

Verderop schrijft hij: Het zegt zeker niet, dat Jeruzalem als stad in het heilige land, als hoofdstad van Israël, het middelpunt zal vormen van een toekomstig vrederijk op aarde. (blz. 100)

Het Messiaans Vrederijk met het aardse Jeruzalem als hoofdstad, stuit op talrijke problemen.

Maar ook wie denkt dat het duizendjarig rijk zich uitstrekt van Jezus' hemelvaart tot aan de jongste dag, ontkomt niet aan de nodige problemen. Hoe zal héél Israël worden gered?

Regeren de in de hemel opgenomen heiligen nu al als koningen en priesters?

Doen ze dat via het gebed? (blz. 96)

Als het lezen van de Bijbel moeilijk wordt, dan heb je elkaar nodig om elkaar te kunnen corrigeren.

Want als je leest vanuit een vooroordeel, en dat doen we allemaal, dat lees je al snel de bevestiging van je eigen vooroordeel in de tekst.

Wie uitgaat van verkiezing en verwerping, zal dat in veel teksten terugvinden.

Om verder mijn gedachten te ontwikkelen, wil ik enkele theologen aanhalen die lang nagedacht hebben over hermeneutiek.

De hermeneutiek is de laatste laren in beweging. Het is goed om kritisch naar je eigen vooroordeel te kijken. Ook verdient het aanbeveling om eens door de leesbril van de ander te kijken, om zo nieuw zicht te krijgen op de Ander.

Ik zal eerst enkele gedeelten citeren uit: KONTEKSTUEEL 29/2

Onder de kop **Gadamer's zoektocht naar verantwoorde interpretatie** schrijft H. Snoek:

Wat Gadamer betreft, zijn methodes die kunnen helpen bij de uitleg en interpretatie van teksten, per definitie niet objectief, controleerbaar en universeel inzichtelijk. In literatuur staan immers menselijke ervaringen centraal die zich niet met absolute criteria correct laten lezen. In het verlengde van Gadamer's inzet om een eigen methodologische ruimte te reserveren voor teksten, benadrukt hij dat lezers er niet verstandig aan doen om, net als in de bètawetenschappen, een vooroordeel tegen het vooroordeel te hebben. Spinoza en zijn 'verlichte' volgelingen wantrouwen eigen meningen, omdat subjectiviteit een zuivere observatie van de natuur (en van teksten!) in de weg zou staan. Wat Gadamer betreft is een vooroordeel, taalkundig gezien, niet een ongegronde mening, maar een voorlopig oordeel, omdat een ieder 'de wereld om zich heen' wil begrijpen en dus bij voorbaat geen onbeschreven blad is. Of eenvoudiger gezegd: er zijn altijd vooroordelen in het geding, die leiden tot zoekvragen waarmee de lezer de tekst tegemoet treedt. Doel van het leerproces is om te achterhalen of de voor-oordelen al dan niet hout snijden. Gadamer onderstreept met die stelling dat de antwoorden op de zoekvragen die men aan de tekst stelt, niet objectief hoeven te zijn. Wel heeft de lezer de verplichting om een eerlijk en geleerd gesprek te arrangeren tussen zijn/haar voor-oordelen en de wereld om zich heen, zodat de lezer gaandeweg kan leren steeds betere voor-onderstellingen te formuleren. (blz. 12)

Hoe rijk de leeservaringen ook mogen zijn, de vraag blijft waar dialoog ophoudt en buikspreken begint. Ondanks bovenstaande bedenkingen, kan ik me voorstellen dat de hermeneutiek van Gadamer ook een aantal raakpunten heeft met de traditie binnen gereformeerde kringen. Ten eerste sluit de invulling van het begrip 'verstaan' aan bij het bevindelijk karakter van bijvoorbeeld de Gereformeerde Bond en het belang dat zij hecht aan de eigen traditie. Tegelijkertijd kan Gadamer predikanten en hoorders uitdagen om na te denken over hun verstaanshorizon anno 2014, die op een aantal punten toch een hele andere is dan de verstaanshorizonten van bijvoorbeeld Calvijn en Voetius. (blz. 13)

Iedereen denkt vanuit een vooroordeel. Gereformeerden denken vanuit het vooroordeel van de verkiezing, dat God tijdens de 'raad des vredes' met zichzelf in overleg trad in de eeuwen der eeuwen, voor de grondlegging der wereld. In dat beraad werd het plan voor de heilsgeschiedenis ontworpen: Christus die zich met het oog op de redding van gevallen mensen bereid verklaarde tot de incarnatie tot en met de kruisiging toe. In diezelfde raad werd ook besloten tot de verkiezing. Met als uiterste consequentie de verwerping. (citaat uit ND, column drs. Wim H. Dekker, 27 december 2014)

Karl Barth denkt vanuit een ander vooroordeel: Vanwege de triomf van Gods genade in Christus, die objectief vaststaat en een universele geldingskracht heeft, is verloren gaan een onmogelijke mogelijkheid. (citaat uit het genoemde boek van prof. J. van Genderen, blz. 128)

Elk vooroordeel moeten we, volgens Gadamer, zien als een voorlopig oordeel. Het vooroordeel moet kritisch bekeken kunnen worden, ook al vormt deze al eeuwenlang een belangrijke steunpilaar onder de geloofsleer.

Onder de kop **God legt uit, hermeneutische perspectieven** schrijft **W.M. Dekker**:

Van verstaan tot verstaan: Luther

Wat vertolkt moet worden, is dus niet de letter van de tekst. Het gebeuren waar die tekst van spreekt, dat moet vertolkt worden – maar dat kan niet, want dat is God zelf. Dat besef mag ons op zijn minst wel enige bescheidenheid bijbrengen. In de postmoderne hermeneutiek is het de gewoonte geworden om van de oneindige betekenissen van een tekst te spreken. De aandacht is langzaamaan verlegd van de auteur naar de tekst en vervolgens naar de hoorder. De hoorder is degene die de tekst als het ware afmaakt en hem betekenis geeft. Daarmee wordt het aantal mogelijke betekenissen schier eindeloos. Deze conclusie kan tot desinteresse in de tekst zelf leiden. De hoorder bepaalt immers toch de betekenis; de tekst zelf is eigenlijk onbereikbaar geworden.

Toch is het idee dat een tekst oneindig rijk in betekenis is niet persé ‘postmodern’; deze overtuiging hoeft ook niet tot scepticisme te leiden. Dat bewijst Luther. Hij schrijft:

“elke Schriftplaats is oneindig aan verstaansmogelijkheden [...] Daarom moeten we altijd voortgaan in het verstaan van de Schrift. En altijd is de vroegere trap als het ware geest en de latere als het ware een nog gesloten letter, die men op de eerdere trede niet ziet, totdat ze geopenbaard wordt. Vandaar zegt de apostel: ‘Maar wij die met onthuld gezicht de heerlijkheid des Heren weerspiegelen worden veranderd van klaarheid tot klaarheid als door de Geest van de Heer.’ (2 Kor. 3:18) Zoals het in het actieve leven gaat van daad tot daad en van deugd tot deugd, zo gaat het hier van verstaan tot verstaan, van geloof tot geloof, van klaarheid tot klaarheid, van kennis tot kennis. En dit is het echte contemplatieve leven. En zo is de vroegere trede altijd ‘geest’ en de volgende ‘letter’. [...] Zo is de vroegere onwetendheid altijd de letter van de daarop volgende kennis, die geest wordt. En deze wordt weer letter ten opzichte van de daarop volgende enzovoorts.”

*Bij Luther komt de stelling dat de Schrift eindeloos vol betekenissen is voort uit het besef van Gods majesteit en de onuitputtelijke rijkdom van Zijn Woord. Daarmee krijgt de Schrift een rol voor het gehele leven. Luther gebruikt het beeld van het beklimmen van een trap. We kunnen denken aan de zogenaamde ‘Heilige trap’ in Rome, die door gelovigen op hun knieën beklommen wordt/werd om een aflaat te verkrijgen. Luther beklom deze trap bij zijn bezoek aan Rome in 1510. De hierboven geciteerde tekst is uit 1513. Het is alsof Luther de gelovigen in deze tekst nu een nieuwe trap aanbiedt. De Bijbel zelf is de trap. Op die trap lezen we steeds opnieuw de Schrift, op elke trede opnieuw. En aan het einde van die trap zijn we niet in een Romeinse kapel, maar in het hemelrijk. Heel mooi beschrijft Luther hoe de letter niet eenmaal, maar steeds opnieuw geest moet worden. **Hier wordt duidelijk hoezeer de Reformatie een hermeneutische beweging was.** [...]*

*In de ‘nieuwe hermeneutiek’(...) wordt op dit punt Luther gevolgd. Bij het lezen vindt een subjectwisseling plaats: de tekst gaat ons uitleggen. De Bijbeltekst is uitdrukking van het ‘Woordgebeuren’: de werking van God, die bij de mens de eschatologische overgang van ‘oud’ naar ‘nieuw’ bewerkt. **In het lezen van de Bijbel grijpt God eschatologisch in.** [...]*

*De omkering van subject en object die de nieuwe hermeneutiek centraal stelt, is dus geen buitenissige gedachte die alleen voor de Bijbel zou gelden. Zij geldt voor alles wat er echt toe doet. Maar om de kans op zelfverandering te lopen, moet je de Bijbel dan wel lezen. **De ontleding rond de Bijbel is een ontzaglijk probleem, veel groter dan het hermeneutische probleem.***

Mijn tweede antwoord op de vraag hoe we onszelf kunnen helpen de Bijbel zo uit te leggen dat God ons gaat uitleggen, luidt: door bij het Bijbellezende ons te concentreren op de dingen die ons storen. [...] Een goede lezer van de Bijbel leest niet over zulke zinnestukjes heen, maar vestigt er juist de aandacht op. Datgene wat ons weersprekt kunnen we vaak hanteren als plek, van waaruit een toegang tot de tekst pas mogelijk wordt. (blz. 15-17)

In de Bijbel zijn juist moeilijke teksten opgenomen om met enige inspanning God beter te leren kennen. Het is juist goed om ons op die moeilijke teksten te concentreren. Daarbij moeten we er natuurlijk vanuitgaan dat God zich niet tegenspreekt. De beide volgende teksten zijn zeker het overdenken waard:

⁴⁶ Hun staat een eeuwig bestraffing te wachten, de rechtvaardigen daarentegen het eeuwig leven.' (Matteüs 25: 46)

¹⁸ Kortom, zoals de overtreding van één enkel mens ertoe heeft geleid dat allen werden veroordeeld, zo zal de rechtvaardigheid van één enkel mens ertoe leiden dat allen worden vrijgesproken en daardoor zullen leven. (Romeinen 5:18)

Zijn deze teksten zo te interpreteren dat zij elkaar niet tegenspreken, maar eerder elkaar versterken? **J. van Genderen** verklaart Romeinen 5:18 als volgt:

Velen willen aan het tweemaal voorkomende 'alle mensen' dezelfde betekenis geven: alle mensen zonder onderscheid. De eerste keer zijn alle nakomelingen van Adam bedoeld, zoals uit een vergelijking met Romeinen 5:12 blijkt. De tweede keer spreekt Paulus echter over hen die de rechtvaardiging ten leven of de gave der gerechtigheid (Rom. 5:17) ontvangen. Dat is de rechtvaardiging uit genade en door het geloof (Rom. 3:21-30). 'Alle mensen' is dus eerst een aanduiding van allen die in Adam begrepen zijn, maar daarna van allen die in Christus zijn. Het eerste 'alle mensen' heeft betrekking op de gehele oude mensheid en het tweede op de gehele nieuwe mensheid. Het gaat niet om het beginsel 'allen zonder onderscheid', maar om de regel 'allen door één', die op Gods beschikking berust. (blz. 131)

Deze interpretatie berust op het vooroordeel van verkiezing / verwerping. Later zal ik hierop terugkomen en dan ook ingaan op Matteüs 25.

In zijn bijdrage **Al lezend de Bijbel kwijt raken** schrijft **G.C. den Hertog**:

't Zal om onszelve gaan

Ging het in deze bijdrage eigenlijk over waar het om zou moeten gaan? Eerlijk is eerlijk: over de zeggingskracht van de Bijbeltekst is weinig gezegd. Ik kan alleen maar hopen dat duidelijk is waarom. Wie een beetje kennis neemt van de geschiedenis van de uitleg van de Bijbel, komt er al gauw achter dat wat wij vandaag een vanzelfsprekende uitleg en toepassing van de Bijbeltekst vinden in vroeger tijden helemaal niet als zodanig werd gezien en ervaren. Daaruit blijkt nog maar weer eens: we zitten er bij het Bijbellezende altijd zelf tussen. En niet alleen wij, gelukkig óók de Heilige Geest die naar Christus' belofte de kerk tot de waarheid leidt (Joh. 16:13). Waar de Heilige Geest de Schriften vertolkt en zo zaken doet, wordt de waarheid in het hart geschreven. 't Zal om onszelve gaan, maar dan als mensen die zich door Woord en Geest, Geest en Woord in de waarheid laten leiden. Wat we nodig hebben zijn mensen – theologen maar ook anderen in de christelijke gemeente – die gelovig durven denken, dichtbij Christus blijven, en dan dingen kunnen zeggen die de gemeente van harte (h)erkent, omdat ze in de Schriften de stem van de Goede Herder horen. (blz. 21)

De Bijbel reikt ons zo'n enorme schat aan, waar we nooit over uitgedacht raken. Niet iedereen zoekt nieuwe wegen. Sommigen hangen sterk aan de traditie en citeren vooral anderen die voor hen het denkwerk gedaan hebben. Tweeduizend jaar denkwerk heeft ons al zoveel gebracht, dat daaraan nauwelijks iets aan toe te voegen is. We zagen dat Luther daar anders over dacht. G.C. den Hertog roept mensen op om verder na te denken, om zo gezamenlijk door Geest en Woord de christelijke gemeente verder te leiden in de waarheid. Met deze insteek voor ogen, durf ik met nieuwe ideeën te komen.

Het Messiaans Vrederijk begint nadat het nieuwe Jeruzalem is neergedaald.

Dit nieuwe idee wil ik verder uitwerken door eerst te gaan kijken naar de bestaande ideeën over het Messiaans Vrederijk, om daarna iets te zeggen over het laatste oordeel. Wie gelooft dat het Messiaans Vrederijk nog moet komen, denkt vaak dat het huidige Jeruzalem daarin een belangrijke plaats zal innemen. Jezus Christus zal terugkomen en duizend jaar vanuit het aardse Jeruzalem regeren. Aan het einde van die duizend jaar zal satan worden losgelaten. Dit ogenschijnlijk overeenkomstig Openbaring 20.

Er zijn meerdere vormen van het chiliasme / dispensationalisme. Bij al deze vormen gaat het huidige Jeruzalem een belangrijke rol innemen. In de verwachting van orthodoxe Joden zal dit eveneens gebeuren. Zij verwachten eveneens een Messias die een vrederijk zal stichten. (zie bv. Wikipedia: Messias → Jodendom → De messiaanse profetieën volgens het Jodendom) Deze Joodse verwachting is gestoeld op veel oudtestamentische teksten. Chiliasten onderbouwen hun verwachting grotendeels op diezelfde teksten. Beiden verwachten ze een vrederijk, waarbij de vrede niet helemaal compleet zal zijn. Er zal zich een proces voltrekken. Zwaarden zullen omgesmeed worden tot ploegen. De Messias zal regeren. In de Joodse verwachting zullen veel Joden worden ingeschakeld bij de wereldregering. Israël zal daarbij het middelpunt worden. De chiliastische toekomstverwachting sluit daarbij aan, alleen zal dan de Messias niet alleen Joden maar ook heiligen laten meeregeren. Die heiligen zullen als koningen en priesters heersen. De wereldbevolking krijgt zo de kans om hun Koning gedurende duizend jaar te leren kennen. Zij zullen een periode van ongekende welvaart meemaken. Toch zullen aan het einde van die periode, als satan wordt losgelaten, volkeren over de hele breedte van de aarde in opstand komen en de aanval inzetten op de Koning en zijn mederegeerders. Daarop zal God krachtig ingrijpen. Pas na die ingreep zal het nieuwe Jeruzalem neerdalen en zal de nieuwe hemel en de nieuwe aarde tot stand komen.

Enkele van de bovenstaande ideeën heb ik in mijn nieuwe these verwerkt. Daarbij ga ik ervan uit dat het Messiaans Vrederijk uit zal lopen op een enorme grote triomf. Jezus Christus zal alles en allen onder zijn voeten leggen en wel zo dat alles en allen Hem zal eren, door lofgezing en aanbidding. Verder ga ik ervan uit dat de Messias zijn residentie niet opricht in het huidige Jeruzalem, **maar dat Hij zijn residentie meeneemt vanuit de hemel.** De start van het Messiaans Vrederijk begint niet alleen met de tweede komst van de Messias, maar ook met de neerdaling van het nieuwe Jeruzalem. Dan zal er een periode van vrede aanbreken, maar die vrede zal niet direct helemaal compleet zijn. In Openbaring zijn daarover enkele duidelijke teksten te vinden: Openbaring 21:27 en 22:15.

We zien dat het nieuwe Jeruzalem niet voor niets omgeven is door een flinke muur, met daarin twaalf poorten. Bij elke poort staat een engel, die ervoor zorgt dat niemand de stad inkomt die niet staat ingeschreven in het boek van het leven.

De heiligen daarentegen mogen overdag en 's nachts in en uitlopen. Zij zullen gaan heersen over de onheiligen, als rechters, koningen en priesters.

Deze these vergt een doordenking op tal van punten:

- Op welk moment wordt satan losgelaten?
- Valt het duizendjarig rijk dan niet samen met het Messiaans Vrederijk?
- Wie staan er ingeschreven in het boek van het leven?

Op welk moment wordt satan losgelaten?

In Openbaring 20 is daarover het volgende geschreven:

¹ Ik zag een engel uit de hemel neerdalen met de sleutel van de onderaardse diepte en zware ketenen in zijn hand.

² Hij greep de draak, de slang van weleer, die ook duivel of Satan wordt genoemd, en ketende hem voor duizend jaren.

³ Hij gooide hem in de diepte, sloot de put boven hem en verzegelde die, opdat de volken niet meer door hem misleid zouden worden tot de duizend jaar voorbij waren; **daarna moet hij korte tijd worden losgelaten.**

⁷ Wanneer de duizend jaar voorbij zijn, zal Satan **uit zijn gevangenis worden losgelaten.**

⁸ Dan gaat hij eropuit om de volken aan de vier hoeken van de aarde, Gog en Magog, te misleiden. Hij brengt hen voor de strijd bijeen, een menigte zo talrijk als zandkorrels aan de zee.

⁹ Ze trekken op, over de hele breedte van de aarde, en omsingelen het kamp van de heiligen en de geliefde stad. Maar vuur daalt neer uit de hemel en verteert hen.

¹⁰ En de duivel, die hen misleidde, wordt in de poel van vuur en zwavel gegooid, bij het beest en de valse profeet. Daar zullen ze dag en nacht worden gepijnigd, tot in eeuwigheid.

Satan wordt losgelaten, wanneer de duizend jaar voorbij zijn.

Over welke duizend jaar gaat het hier? Gaat het hierbij over het duizendjarig Messiaans Vrederijk?

De Studiebijbel geeft veel verwijsteksten; op het moment dat Jezus hangend aan het kruis satan heeft verslagen, vindt de ketening van satan plaats.

Aan het eind van duizend jaar wordt satan een korte tijd losgelaten.

Dat zal gebeuren in de eindtijd.

Ik denk dat die korte tijd langer duurt dan velen aannemen, want volgens mij wordt met de geliefde stad het nieuwe Jeruzalem bedoeld.

Als dat zo is, dan wordt de satan net voor de tweede komst van de Messias losgelaten en pas in de poel van vuur en zwavel gegooid, nadat de scheiding van de schapen en de bokken zich heeft voltrokken.

De schapen vinden een veilig heenkomen in de geliefde stad en in de kamp van de heiligen.

God houdt de onheiligen buiten de muren.

Daarvoor laat Hij vuur uit de hemel komen: Gods heilige engelen beschermen de heiligen en voeren de onheiligen af, tegelijk met het beest en de valse profeet.

Valt het duizend jarig rijk dan niet samen met het Messiaans Vrederijk?

In Openbaring 20 lezen we daarover het volgende:

« Gelukkig en heilig zijn zij die deelhebben aan de eerste opstanding. **De tweede dood heeft geen macht over hen.** Zij zullen **priester van God** en van de messias zijn en duizend jaar lang samen met hem heersen.

Eens zullen alle mensen opstaan. De gelovigen ten leven, zij zullen deelhebben aan de eerste opstanding. Zij zijn gelukkig te prijzen.

De ongelovigen daarentegen zullen opstaan ten oordeel, zij komen in de vuurpoel, dat is de tweede dood.

Openbaring 20:6 gaat dus over het leven na de opstanding van de doden.

De gelovigen zullen priesters van God en van de Messias zijn en duizend jaar lang met Hem regeren. Tijdens het Messiaanse rijk zullen de gelovigen ook als koningen over de volken heersen.

(Matteüs 19:28)

Zij zullen door Jezus Christus ingeschakeld worden bij het laatste oordeel.

(1 Korintiërs 6:2-3)

Het karakter van de duizend jaren vóór de loslating van satan zullen sterk verschillen met het karakter van de duizend jaren daarna, waarbij satan alle macht zal zijn ontnomen.

We leven nu in een tijd, waarin satan nog rond gaat om de wereld te verleiden. (Openbaring 12:9)

Onze huidige tijd, een onoverzienbare periode, een periode van duizend jaar, zal eens worden afgesloten.

De daaropvolgende periode, eveneens een onoverzienbare periode, een periode van duizend jaar, zal gekenmerkt worden door vrede. De Vredevorst zal de hele aarde aan zich onderwerpen en overal zal de weldadige vrede, zoals er eens in het paradijs heerste, terugkomen.

Mogen we nu het Messiaans Vrederijk typeren als ‘het tweede duizendjarige rijk’?

De Bijbel leert ons het profetisch perspectief, waarbij de *eerste* een voorafbeelding dan wel een voorloper is van de *tweede*.

Op basis van de teksten Matteüs 11:14 en Johannes 1:21 zijn we Johannes de Doper gaan zien als ‘de *tweede* Elia’.

In 1 Korintiërs 15:47-49 wordt Jezus Christus zo als de tweede mens uitgebeeld, waardoor sommigen Hem zijn gaan zien als ‘de *tweede* Adam’.

Orthodoxe Joden verwachten slechts een eenmalige komst van de Messias. Vanuit het Oude Testament hebben ze niet een *tweede* komst voorzien.

Die *tweede* komst is door Jezus zelf aangekondigd, waarmee Hij Gods openbaring verder heeft ontvouwd.

In het laatste Bijbelboek wordt Gods openbaring nog verder uiteengezet.

Nergens anders wordt er gesproken over duizend jaar, een (of meer) periode(n) van duizend jaar.

Volgens mij is het karakter van de periode van duizend jaar waarin wij nu leven heel anders dan wat er in de Bijbel geprofeteerd staat over het Messiaans Vrederijk.

Vandaar dat ik meen dat we moeten denken aan twee perioden van duizend jaar.

Zoals de orthodoxe Joden eens zullen gaan erkennen dat de Messias al is gekomen en nog voor een tweede keer terug zal komen, zo zullen we moeten gaan inzien dat het Messiaans Vrederijk nog zal komen. Het zal een periode van duizend jaar worden, waarin aan het begin de vrede niet compleet zal zijn. Een periode waarin tegelijkertijd het laatste oordeel zal worden voltrokken.

Wie staat er ingeschreven in het boek van het leven?

In het boek van het leven staan allen ingeschreven die God heeft uitverkoren.

Wie vanuit het vooroordeel van verkiezing / verwerping denkt, zal haast gaan denken dat voor de grondlegging van de wereld de namen van allen die tot geloof zullen komen, daarin opgetekend zijn.

Alles ligt dus vast, vanuit God gezien.
Deze redenering heeft veel fatalisme doen ontstaan.
Als God alles al van te voren bepaald heeft, wat kan ik daar dan aan veranderen?

Het evangelie spreekt anders.
Iedereen moet een nieuwe naam krijgen en die nieuwe naam staat in het boek van het leven.
God maakt van zijn heilbrengend woord een heel spannend verhaal.
In Openbaring 13:8, 20:12, 20:15 en 21:27 lezen we over het boek van het leven het volgende:

⁸ Alle mensen die op aarde leven zullen het beest aanbidden, iedereen van wie de naam niet vanaf het begin van de wereld in het boek van het leven staat, het boek van het lam dat geslacht is.

¹² Ik zag de doden, jong en oud, voor de troon staan. Er werden boeken geopend. Toen werd er nog een geopend: het boek van het leven. De doden werden op grond van wat in de boeken stond geoordeeld naar hun daden.

¹⁵ Wie niet in het boek van het leven bleek te staan werd in de vuurpoel gegooid.

²⁷ Maar alles wat verwerpelijk is en iedereen die zich met gruwelijke dingen en leugens inlaat, komt de stad niet binnen, alleen zij die in het boek van het leven staan, het boek van het lam.

Hier staat dat de ongelovigen, de doden, geoordeeld worden naar hun daden. Zij zullen in de vuurpoel worden gegooid. Zij krijgen geen toegang tot het nieuwe Jeruzalem.
Kennelijk ligt de vuurpoel buiten de muren van het nieuwe Jeruzalem.
Zij mogen de stad niet binnen, omdat zij niet in het boek van het leven staan ingeschreven.
Want eerst moeten zij nog een nieuwe naam ontvangen, want elk schepsel staat onder zijn nieuwe naam geregistreerd in het boek van het leven.
Met andere woorden: toegang tot God, tot het nieuwe Jeruzalem is alleen mogelijk door geloof, bekering en wedergeboorte.
In Openbaring lezen we dat de ongelovigen zich zullen bekeren, want de volken (de ongelovigen die tot bekering zijn gekomen) zullen hun schatten de stad binnenbrengen.
Lees Openbaring 21:24-26 en Jesaja 60:3-5:

²⁴ De volken zullen in haar licht leven en de koningen op aarde betuigen daar hun lof. ²⁵ De poorten zullen overdag nooit gesloten worden, en nacht zal het er niet meer zijn.

²⁶ De volken zullen in haar hun lof en eer komen betuigen.

³ Volken laten zich leiden door jouw licht,
koningen door de glans van je schijnsel.

⁴ Open je ogen, kijk om je heen:
ze stromen in drommen naar je toe;
je zonen komen van ver,

je dochters worden op de heup gedragen.

⁵ Je zult stralen van vreugde als je het ziet,
je hart zal van blijdschap overslaan.

De schatten van de zee zullen je toevallen,
de rijkdom van vreemde volken valt je in de schoot.

Niet alle volken zullen tegelijk tot bekering komen, want Openbaring 21:27 geeft aan dat niemand de stad in mag die zich met gruwelijke dingen en leugens inlaat.

Op grond van teksten als 1 Korintiërs 15:22-28 en Romeinen 14:11 mogen we aannemen dat Gods verkiezingswerk tijdens het Messiaans Vrederijk gewoon doorgaat.

Volken zullen achtereenvolgens tot bekering komen en daarna hun lof een eer gaan betuigen aan de Koning.

De toetsing van een nieuw idee.

Met het idee dat alle mensen zullen opstaan en dat voor de ongelovigen het laatste oordeel goed zal aflopen, loop ik al een tijd rond.

Ik heb dit idee de late-alverzoening genoemd, omdat de totale verzoening pas veel later zal plaatsvinden dan we gewoonlijk denken. Het Messiaans Vrederijk zit daartussen. Tijdens het Messiaans Vrederijk werkt Jezus Christus zijn verzoening verder uit.

Zowel voor wat betreft de gelovigen als de ongelovigen.

Ik denk namelijk dat zowel de gelovigen als ongelovigen zullen opstaan met een verheerlijkt lichaam, een onvergankelijk lichaam, waaraan alles perfect is. Maar over hun geestelijk toestand, daarover heb ik mijn twijfels.

Zullen de gelovigen na hun opstanding in geestelijk zin direct helemaal volmaakt zijn?

Zo ja, hoe zit dat dan met de ongelovigen?

We weten dat tijdens het Messiaans Vrederijk de heiligen met Jezus Christus mee zullen werken als koningen en priesters. Hoe zullen zij die taken uitvoeren?

In Matteüs 25:46 staat te lezen dat: 'Hun staat een eeuwige bestraffing te wachten, de rechtvaardigen daarentegen het eeuwige leven.' Hoe moeten we dit vers lezen?

Dit zijn zo enkele vragen die betrekking hebben op het idee van de late-alverzoening.

Verderop wil ik deze vragen uitwerken en van een voorlopig antwoord voorzien.

Ik hoop dat lezers met mij mee willen denken.

Maar voordat ik dat ga doen, wil ik **James Packer** aanhalen waarbij hij mensen aanraadt om te overleggen met medechristenen. Het is een citaat uit 'Hart's Tocht naar God!' uitgegeven door Grace Invest.

Omdat er veel manieren zijn om God te dienen, moeten we daarover voortdurend spreken met broeders en zusters. Alleen dan kunnen we alle mogelijkheden overzien en afgewogen keuzen maken. Als we in deze zaak alleen op onszelf aangewezen zouden zijn, werden we wel heel erg eenzijdig.

4. Er zijn ingevingen nodig, die moeten worden opgemerkt.

De Heilige Geest legt dingen in ons hart. Hij geeft ons ingevingen. Onze harten zijn 'arglistig en boos', zoals Jeremia al zei. Alleen God kan het hart onderzoeken. Zonder zijn hulp zal ons hart ons verleiden. Daarom is het nodig de ingevingen van de Heilige Geest in onze harten op te merken.

Nehemia had het voornemen om Jeruzalem weer op te bouwen en het volk te onderwijzen in de wet. Hij noemde dat 'plannen die God in mijn hart heeft gelegd' (Nehemia 12:2). De Heilige Geest had ze hem ingegeven en hij merkte dat ook op.

Christenen die het gevoel hebben dat de Geest hen iets heeft ingegeven om te doen, moeten contact zoeken met medechristenen om met hen te overleggen en te controleren of dit inderdaad de bedoeling van God is. Zo van: "Ik denk dat God dit in mijn hart gelegd heeft. Denken jullie dat ook? Of is het een misleidende gedachte van satan? Vertel me wat jullie er van denken".

Wanneer je naar hun antwoord luistert, word het je meer duidelijk of de ideeën die je hebt, inderdaad van God komen.

5. Er is wijsheid waar je op af kunt gaan.

De wijsheid is vervat in de christelijke gemeenschap. Naast persoonlijke vrienden waarmee wij kunnen overleggen wat wij moeten doen, **is het ook goed mensen op te zoeken die wijsheid hebben**. Er zijn altijd wel gelovigen te vinden die over een bijzondere wijsheid beschikken, die een speciale gave hebben om mensen te helpen die om raad verlegen zitten. "Een wijs man luistert naar de raad, de dwaze doet dat niet." Dat lees je vaak in Prediker. De Bijbel geeft hier vele voorbeelden van.

6. Er zijn omstandigheden die gezien moeten worden.

Oog hebben voor omstandigheden, is oog hebben voor Gods voorzienigheid. In zijn voorzienigheid opent Hij soms deuren (dan geeft Hij mogelijkheden) of sluit Hij soms deuren (dan hebben wij geen mogelijkheden). Ook zo leidt Hij ons.

In zijn goedheid creëert Hij een situatie waarin er voor ons maar één weg openstaat.

Dan weten wij dat deze weg zijn wil is. Omstandigheden kunnen ons soms helpen om te onderkennen dat een bepaalde beslissing inderdaad overeenkomstig Gods wil is.

7. De vrede van God zal onze harten en gedachten behouden.

Wanneer je denkt dat je de wil van God begrijpt en opvolgt, zeg je tegen God in je gebed: 'Vader, ik denk dat ik doe wat U wilt dat ik doe. Op deze weg zal ik verder gaan. Maar als ik het fout doe, alstublieft, verhindert U mij dan om verder te gaan op deze ingeslagen weg.'

Paulus zegt dat wanneer wij leven naar Gods wil, 'de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, onze harten en onze gedachten zal behoeden in Christus Jezus' (Filippenzen 4:7).

Er is geen vrediger plaats dan de wil van God. God leidt ons er niet alleen naar toe.

Hij houdt ons ook op die weg en dat onderkennen wij aan de vrede die Hij ons in ons hart en in onze gedachten legt wanneer wij wandelen in zijn wil. (blz. 161-162)

Het idee van de late-alverzoening maakt deel uit van de paradijstheze, waarbij ik uitga van diverse vooroordelen die in een zeker verband met elkaar staan.

Een vooroordeel, zoals al eerder langskwam, zie ik als een voorlopig oordeel.

Het definitieve oordeel kan pas gevormd worden na het nodige overleg met medechristenen.

Inmiddels heb ik er wel met anderen over gesproken, met als tussenresultaat:

1. Het idee is buitengewoon speculatief.
2. Het voegt geen enkele meerwaarde toe.
3. Ik zie er niets in.
4. De veronderstelling dat tijdens de zondvloed het paradijs in veiligheid is gebracht, is een bizar idee.
5. Met dat idee begeef je je op verboden terrein.
6. Het is strijdig met Matteüs 25:31-47
7. Maak er een boekje van.

Met de mensen waarmee ik de late-alverzoening het diepst heb doorgesproken, kwamen we telkens uit bij Matteüs 25. Het lijkt er sterk op dat Matteüs 25 fungeert als de blauwdruk voor het laatste oordeel.

Om verder te komen, zal ik mijn kijk op Matteüs 25 verwoorden, mogelijk helderder dan ik al eerder heb gedaan.

Maar allereerst ga ik op twee andere vragen in, want deze zijn van invloed op de interpretatie van Matteüs 25.

We concentreren ons op de volgende vragen:

1. Zullen de doden zowel in lichamelijke als in geestelijke zin in volmaaktheid opstaan?
2. Op welke manier doen de heiligen hun werk tijdens het Messiaans Vrederijk?
3. Hoe moeten we Matteüs 25:31-47 lezen?

1. Zullen de doden zowel in lichamelijke als in geestelijke zin in volmaaktheid opstaan?

Uit de catechismus, antwoord 114, leren we dat zelfs de allerheiligsten slechts een klein begin hebben met het haten van alle zonden en het in liefde doen van alles wat God rechtvaardig vindt.

Hier op aarde zullen zelfs de allerheiligsten verre van volmaakt worden.

Zullen de allerheiligsten en zij die door het vuur heen (1 Korintiërs 3:15) gered zullen worden, beiden na hun opstanding even volmaakt zijn?

Van Genderen schrijft in zijn boek 'De Bijbel en de Toekomst – Een blij vooruitzicht voor wie gelooft' het volgende:

De grote verandering heft de identiteit niet op. Niet dat er naar analogie van het ontkiemen van het zaad gedacht moet worden aan een levenskiem die door God bewaard wordt, als een mens sterft, aan een 'organische grondvorm' of een 'bouwplan'. Dat is niet de strekking van de vergelijking met het zaad en het gewas in 1 Korintiërs 15.

Een kiem of een bouwplan of hoe men het ook noemen wil, heeft de Geest van God ook niet nodig als aanknopingspunt voor zijn herscheppend werk. Laten we bovendien niet vergeten, dat het bij het lichaam van de mens gaat om de mens in zijn lichamen bestaan met inbegrip van al zijn functies, ook de **psychische en geestelijke**, en tegelijk over de mens met zijn geschiedenis. De mens heeft toekomst bij God, die aan al de zijnen een nieuw lichaam geeft, dat bij hen past. (blz. 120)

Ook de ongelovigen zullen opstaan. Daarover schrijft Van Genderen:

Opstanding van rechtvaardigen en onrechtvaardigen

Het zijn niet alleen de gelovigen die zullen opstaan. Er zijn Schriftwoorden die onmiskenbaar spreken van een algemene opstanding, die in Handelingen 24:15 een opstanding van rechtvaardigen en onrechtvaardigen genoemd wordt. Dat gaat al terug op Daniël 12:2.

Volgens Johannes 5:28 en 29 komen allen uit de graven, wie het goede gedaan hebben, tot de opstanding ten leven; wie het kwade bedreven hebben, tot de opstanding ten oordeel (zie ook Openb. 20:11-15).

Zowel in de Schrift als in de belijdenis wordt de opstanding van de gelovigen op de voorgrond gesteld. Deze opstanding maakt deel uit van het heil dat zij mogen verwachten.

Het woord 'opstanding' heeft voor hen de klank van Pasen. Voor de anderen is het een rechterlijke daad van God en van Christus, aan wie het oordeel gegeven is. Maar waarom is hun opstanding nodig, nu ze toch niet ter zaligheid dient? Op die vraag is geantwoord, dat het enkel en alleen is, omdat het oordeel van God over de gehele mensheid moet gaan. Allen worden opgeroepen om voor de Rechter van het heelal te verschijnen.

De opstanding van de doden is een wonder van God, dat onze voorstelling en ons begrip ver

te boven gaat. Dat is een van de redenen waarom velen eer heel sceptisch of beslist ongelovig tegenover staan. (blz. 116-117)

Laten we op grond van het bovenstaande ervan uitgaan dat zowel de gelovigen als de ongelovigen bij hun opstanding een verheerlijkt, een onvergankelijk lichaam zullen ontvangen.

Zowel de gelovigen als de ongelovigen zullen een 'volmaakt' lichaam ontvangen, dat eeuwen lang mee kan.

Maar hoe zal dat zijn met hoe psychische en geestelijke toestand?

Zullen zowel de gelovigen als ongelovigen opstaan met een volmaakte psychische en geestelijke vermogens? Zullen zij dan zonder zonden zijn?

Uit het gegeven dat buiten het nieuwe Jeruzalem mensen aanwezig zullen zijn die gruwelijk dingen doen (Openbaring 21:27 en 22:15) en niet ingeschreven staan in het boek van het leven, mogen we afleiden dat in elk geval de onheiligen niet in volmaaktheid op zullen staan. Hun gedachten zullen even pervers zijn als de gedachten waarmee ze gestorven zijn.

Daarom mogen ze het nieuwe Jeruzalem niet in en daarom verdienen ze nog steeds bestraffing.

Wij hebben Jezus Christus leren kennen als Redder en Rechter.

Van Genderen schrijft daarover:

De Rechter is de Redder

Moeten wij niet bang zijn voor het komende gericht? Allen zullen worden geoordeeld, velen veroordeeld...

Er zijn tijden geweest waarin de verschrikkingen van het eindgericht met schrille kleuren geschilderd werden. Er leefde in de Middeleeuwen bij velen een grote angst voor het laatste oordeel en een stille vrees voor Christus, die meer als Rechter dan als Redder verwacht werd. [...]

Zonder iets af te doen van de ontzaglijke ernst van het oordeel zagen de hervormers ook dit deel van het werk van Christus in het licht van het evangelie. **Want God heeft zijn Zoon niet in de wereld gezonden, opdat Hij de wereld veroordele, maar opdat de wereld door Hem behouden worde (Joh. 3:17) [...]**

De gedachte aan de wederkomst van Christus om te oordelen is vertroostend (HC, Zondag 19); wel schrikwekkend en angstaanjagend voor de bozen en goddelozen, maar zeer begerlijk en troostrijk voor de vromen en uitverkorenen, omdat dan hun verlossing geheel voltooid zal worden (NGB, art 37).

God zal zijn gerechtigheid doen triomferen over alle ongerechtigheid. Zijn Koninkrijk is een rijk van recht en gerechtigheid. De kinderen van God zien er naar uit, dat Hij alles zal rechtzetten en ook aan hen recht zal verschaffen. Er wordt om gebeden: Tot hoelang, o heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet aan hen die op de aarde wonen? (Openb. 6:10)

Calvijn zegt in zijn verklaring van Matteüs 25:31: Dan zal Christus openlijk de rechterstoel beklimmen om een volmaakte orde in de hemel en op de aarde te vestigen, om zijn vijanden onder zijn voeten te vertreden en om zijn gelovigen tot de gemeenschap van het eeuwige en zalige leven bijeen te brengen. Dan zal inderdaad blijken, waarom het Koninkrijk Hem door de Vader gegeven is.

Wanneer Christus zijn opdracht volbracht en voltooid heeft, zal Hij het koningschap aan God de Vader overdragen (zie 1 Kor. 15:24)

Jezus Christus is zowel Rechter als Redder, ofwel omgekeerd gezegd, zowel Redder als Rechter.

Wat staat er bij Jezus Christus voorop?

Al Jezus Christus' eigenschappen zijn met elkaar verweven, omdat Hij volmaakt is.

Hij is dan ook de volmaakte Rechter, maar eveneens de volmaakte Redder.

Jezus Christus zal iedereen recht doen en alles rechtzetten, maar tegelijk zal Hij ook iedereen redden.

Want Hij zal alles en allen aan zich onderwerpen en pas als Hij daarmee klaar is, zal Hij zijn macht teruggeven aan zijn Vader.

Hoe zal Jezus Christus dat doen?

Jezus Christus zal optreden als (Jesaja 9:5-6):

⁵ Een kind is ons geboren,
een zoon is ons gegeven;
de heerschappij rust op zijn schouders.
Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman,
Goddelijke held, Eeuwige vader, Vredevorst.

⁶ Groot is zijn heerschappij,
aan de vrede zal geen einde komen.
Davids troon en rijk zijn erop gebouwd,
ze staan vast, in recht en gerechtigheid,
van nu tot in eeuwigheid.
Daarvoor zal hij zich beijveren,
de HEER van de hemelse machten.

Jezus Christus heeft nu al alle macht in hemel en op aarde.

Maar is daarmee gezegd dat het Messiaans Vrederijk al in aanvang aanwezig is?

Ik denk het niet, omdat Jezus Christus nu alles vanaf een afstand regeert.

Eens zal hij terugkomen en dan direct vanuit zijn aardse residentie, het nieuwe Jeruzalem, de aarde gaan regeren.

Dan zal blijken dat hij al de namen, waarmee Jesaja Hem aankondigde, zal waarmaken.

Hij zal zijn als een wonderbare raadsman, als een Rechter die gaat redden, als een Redder die alles recht zal zetten.

Hij zal satan definitief verslaan, zodat tijdens het Messiaans Vrederijk satan geen enkele macht zal kunnen uitoefenen.

Jezus Christus zal als een goede koning een vader voor zijn volk zijn. Hij straalt gezag uit, met warmte en daar zit ook meegevoel in. Hij kent de zijnen, hij kent alle mensen door en door.

Hij komt als Vredevorst om de onderlinge vrede tussen mensen te herstellen, maar bovenal de vrede met God. Iedereen zal inzien dat wat God doet rechtvaardig en wijs is.

Tijdens het Messiaans Vrederijk zal Jezus Christus zo zijn stempel op alles zetten, dat aan de vrede die Hij dan bewerkstelligt, geen einde zal komen.

Daarom zullen recht en gerechtigheid blijven vaststaan, ook al komt er eens een einde aan het Messiaans Vrederijk. Eens zal Jezus Christus al zijn macht teruggeven aan zijn Vader en daarmee zal de periode van het Messiaans Vrederijk worden afgesloten.

Vanaf dat moment zullen er volgende fasen volgen.

God zal daarna verder zijn plannen gaan uitwerken, van eeuwigheid tot eeuwigheid.

Nu terug naar de oorspronkelijke vraag: Zullen de gelovigen in geestelijke en psychische volmaaktheid opstaan?

Voor wat betreft de ongelovigen hebben we daar al over nagedacht.

Daar gaat iets wringen, als ze eerst helemaal vervolmaakt zullen worden om ze daarna te straffen.

En op welke manier zal dat proces zich voltrekken?

Daarentegen staan in de Bijbel diverse teksten dat God zijn werk in hen zal voltooien.

⁷ In hem zijn wij door zijn bloed verlost en zijn onze zonden vergeven, dankzij de rijke genade ⁸die God ons in overvloed heeft geschonken. Hij heeft ons in al zijn wijsheid en inzicht ⁹⁻¹⁰ dit mysterie onthuld: **zijn voornemen om met Christus de voltooiing van de tijd te verwezenlijken en zijn besluit om alles in de hemel en op aarde onder één hoofd bijeen te brengen, onder Christus.**

¹¹ In hem heeft God, die alles naar zijn wil en besluit tot stand brengt, ons de bestemming toebedeeld ¹² om vanaf het begin onze hoop te vestigen op Christus, tot eer van Gods grootheid.

¹³ In hem hebt ook u de boodschap van de waarheid gehoord, het evangelie van uw redding, in hem bent u, door uw geloof, gemerkt met het stempel van de heilige Geest die ons beloofd is ¹⁴ als voorschot op onze erfenis, opdat allen die hij zich heeft verworven verlost zullen worden, tot eer van Gods grootheid.

(Efeziërs 1:7-13)

¹⁷ Hij bestaat vóór alles en alles bestaat in hem.

¹⁸ Hij is het hoofd van het lichaam, de kerk.

Oorsprong is hij,

eerstgeborene van de doden,

om in alles de eerste te zijn:

¹⁹ in hem heeft heel de volheid willen wonen

²⁰ en door hem en voor hem alles met zich willen verzoenen,

alles op aarde en alles in de hemel,

door vrede te brengen met zijn bloed aan het kruis.

(Kolossenzen 17-20)

We weten dat God de heiligen zal inschakelen als rechters, koningen en priesters.

Eveneens weten we dat alles aan het licht zal komen, zodat iedereen zal gaan inzien dat God deze wereld goed bestuurd heeft en dat Hij alles zal laten meewerken ten goede.

Hier tekent zich een proces af.

Een mens kan niet alles in één keer vatten.

Zal de verheerlijkte mens dat wel kunnen?

Op grond van deze gegevens, denk ik, dat tijdens het Messiaans Vrederijk alle heiligen verder vervolmaakt zullen worden.

2. Op welke manier doen de heiligen hun werk tijdens het Messiaans Vrederijk?

Wie de Bijbel zo interpreteert dat we nu al leven in het Messiaans Vrederijk, waarbij de regering van Christus als de aanwezigheid van satan naast elkaar bestaan (het amillennialisme) , komt bij deze vraag voor een lastig probleem te staan.

Want tijdens het Messiaans Vrederijk zullen de heiligen als koningen en priesters mee gaan regeren.

Hoe doen ze dat?

Van Genderen schrijft daar het volgende over:

De vertaling van het Griekse woord 'ezèsan'(Openb. 20:4) hoeft niet te luiden: zij werden levend, maar kan ook zijn: zij leefden. Dan staat het op één lijn met het volgende: zij heersten als koningen.

Zij hadden op aarde de dood gevonden, maar zij leefden in de hemel. Zij leefden voor God, zoals gezegd wordt in Lucas 20:38. Zij deelden in het eeuwige leven. Juist in het boek Openbaring is een treffende parallel te vinden in hoofdstuk 6:9-11. Ook volgens die tekst zag Johannes de zielen van martelaren. Ze bevonden zich onder het altaar: bij God in de hemel. Ze

waren op een gewelddadige wijze gedood, maar ze leefden heel bewust, want ze riepen tot God.

Hoe we ons het heersen met Christus in die lange periode van duizend jaren moeten voorstellen? Daar bestaan verschillende meningen over. Wie het vanuit het geheel van het boek Openbaring benadert, kan met J. van Vuyst denken aan een heersen door middel van gebeden die verhoord worden (Openb. 6:9 en 10, 19:2). Het verband tussen de gebeden van de gelovigen en de voortgang van Gods daden van gericht wordt in Openbaring 8:4 en 5 in beeldende taal uitgedrukt. [...]

Dan staat er: Dit is de eerste opstanding. Het is niet gebruikelijk, maar wel begrijpelijk, dat het leven en heersen met Christus een opstanding genoemd wordt. Mensen die gedood of althans gestorven waren, leven. Zij danken dat aan Christus, die de Opstanding en het Leven is, want wie in Hem gelooft, zal leven, ook al is hij gestorven (Joh. 11:25). Het is opstandingsleven waarin zij nu al delen. De lichamelijke opstanding komt nog, maar zij zijn al aan de dood ontheven. Zij zijn 'zalig en heilig' (Openb. 20:6).

Dit leven is een leven als priesters en koningen: een priesterlijk dienen van God en een koninklijk regeren met Christus. Dat is het nu al, dat is het na dit leven en dat zal het tot in eeuwigheid zijn. (vgl. Openb. 20:4 enerzijds Openb. 1:6 en anderzijds Openb. 22:3-5) (blz. 96-97)

Van Genderen gaat ervan uit dat de beschreven periode in Openbaring 20:4 samenvalt met de periode uit Openbaring 20:6.

Ik denk dat het anders ligt, omdat in Openbaring 20:5 staat dat de andere doden niet tot leven kwamen voordat de duizend jaar voorbij waren. Die andere doden kwamen dus tot leven nadat de 'eerste' periode van duizend jaar voorbij waren.

Pas daarna worden die andere doden opgewekt uit de dood om vervolgens geoordeeld te worden. Daarna worden ze gegooid in de vuurpoel, dat is de tweede dood. (Openbaring 20:6, 20:14 en 21:8) In Openbaring 20:6 gaat het over een duizendjarig rijk dat volgt op het duizendjarig rijk waarover het in Openbaring 20:4-5 gaat. Het gaat over het Messiaans Vrederijk, waarbij de heiligen als priesters van God en van de Messias gedurende duizend jaar met Jezus Christus zullen regeren. Immers, priesters fungeren als intermediair om de relatie tussen God en de ongelovige mens te herstellen. In Openbaring 20:4 gaat het over een selectieve groep heiligen, die over anderen zullen regeren. In Openbaring 20:6 gaat over alle heiligen die deel hebben aan de eerste opstanding, zij zullen priesters worden om allen die Jezus nog niet volgen met Hem in contact te brengen. Zij zullen het werk doen wat priesters gewoonlijk doen, mensen met God verzoenen.

Elke periode heeft een begin en een eind. Elk duizendjarig rijk heeft ook een begin en een eind.

Maar periodes kunnen elkaar ook enigszins overlappen, of er kan een afstand tussen zitten.

De overgang van de middeleeuwen naar de gouden eeuw is immers ook niet exact aan te geven. Er zit overlapping in, maar ook afstand.

Het Messiaans Vrederijk volgt niet direct op het duizendjarig rijk wat daaraan vooraf gaat.

Ik denk dat de dag van de Heer meer dan duizend jaar omvat en dat we daarin ook het Messiaans Vrederijk moeten denken.

De Schrift geeft al aan dat bij God één dag is als duizend jaar en duizend jaar als één dag. (2 Petrus 3:8). Als we het hebben over de dag van de Heer, dan moeten we de Bijbel open doen en kijken wat God allemaal tijdens deze dag zal doen.

De dag van Jezus Christus, de dag van de Heer, de dag van het oordeel.

Ik denk dat de dag van de Heer zowel het eindgericht tijdens het einde van de oude wereld omvat als het laatste oordeel dat geveld zal worden als alle mensen uit de dood zijn opgestaan.

Omdat het laatste oordeel zal worden voltrokken tijdens het Messiaans Vrederijk, omvat de dag van de Heer zowel het eindgericht, plus de opname van de gemeente, als het Messiaans Vrederijk.

Als onderbouwing van deze gedachte kijken we naar de volgende teksten:

³ Ik dank mijn God altijd wanneer ik aan u denk, ⁴ telkens wanneer ik voor u allen bid. Dat doe ik vol vreugde, ⁵ omdat u vanaf de eerste dag tot nu toe hebt bijgedragen aan de verspreiding van het evangelie. ⁶ Ik ben ervan overtuigd dat hij die dit goede werk bij u begonnen is, het ook zal voltooien op **de dag van Christus Jezus**. ⁷ Het spreekt vanzelf dat ik zo over u denk, want u allen ligt me na aan het hart. U hebt immers allen deel aan de genade die mij geschonken is, of ik nu gevangenzit of de waarheid van het evangelie verdedig. ⁸ God kan getuigen dat ik naar u allen verlang met de genegenheid van Christus Jezus. ⁹ En ik bid dat uw liefde blijft groeien door inzicht en fijnzinnigheid, ¹⁰ zodat u kunt onderscheiden waar het op aankomt. Dan zult u op **de dag van Christus** zuiver en onberispelijk zijn, ¹¹ vol van de vruchten van de gerechtigheid, die u dankt aan Jezus Christus, tot lof en eer van God.
(Filippenzen 1:3-11)

¹ Broeders en zusters, over de komst van onze Heer Jezus Christus en het tijdstip waarop we met hem worden verenigd, zeggen we u: ² verlies niet meteen uw verstand en raak niet in paniek wanneer een profetie, een uitspraak of een brief die door ons zou zijn geschreven, het voorstelt alsof de dag van de Heer op het punt staat aan te breken. ³ Laat u door niemand misleiden, op geen enkele manier. **De dag van de Heer** breekt niet aan voordat velen zich van het geloof hebben afgekeerd en de wetteloze mens verschenen is, hij die verloren zal gaan.
(2 Tessalonicenzen 2:1-3)

⁴ Immers, God heeft zelfs engelen die gezondigd hadden niet gespaard maar hen in de Tartarus geworpen. Daar, in de diepste duisternis, blijven ze opgesloten om hun vonnis af te wachten. ⁵ Evenmin heeft hij de wereld uit de voortijd gespaard; alleen Noach, de heraut van de rechtvaardigheid, liet hij met zeven anderen in leven toen hij de watervloed over die wereld vol zondaars liet komen. ⁶ Ook Sodom en Gomorra heeft hij tot de vernietiging veroordeeld, hij heeft die steden in de as gelegd en ze daarmee ten voorbeeld gesteld aan alle zondaars van latere tijden. ⁷ Maar Lot, die rechtvaardig was en zwaar leed onder de losbandige levenswandel van die wettelozen, redde hij. ⁸ Deze rechtvaardige woonde te midden van hen, en dag in dag uit werd zijn rechtschapen ziel gekweld wanneer hij hoorde en zag hoe ze zich aan God noch gebod stoorden. ⁹ **De Heer blijkt dus vromen uit de beproeving te kunnen redden en onrechtvaardigen gevangen te kunnen houden tot de dag van het oordeel**, om hen dan te straffen.
(2 Petrus 2:4-9)

⁷ Maar de tegenwoordige hemel en aarde worden door datzelfde woord bewaard om op **de dag van het oordeel**, waarop de goddelozen ten onder zullen gaan, te worden prijsgegeven aan het vuur. ⁸ Eén ding mag u niet over het hoofd zien, geliefde broeders en zusters: voor de Heer is één dag als duizend jaar en duizend jaar als één dag. ⁹ De Heer is niet traag met het nakomen van zijn belofte, zoals sommigen menen; **hij heeft alleen maar geduld met u, omdat hij wil dat iedereen tot inkeer komt en niemand verloren gaat**. ¹⁰ **De dag van de Heer zal komen als een dief**. De hemelsferen zullen die dag met luid gedreun vergaan, de elementen gaan in vlammen op, de aarde wordt blootgelegd en alles wat daarop gedaan is komt aan het licht. ¹¹ Als dit allemaal op die manier te gronde gaat, hoe heilig en vroom moet u dan niet leven, ¹² u die uitziert naar de dag van God en het aanbreken daarvan bespoedigt! Die dag gaan de hemelsferen in vlammen op, en de elementen vatten vlam en smelten weg. ¹³ Maar wij vertrouwen op Gods belofte en zien uit naar een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waargerechtigheid woont.
(2 Petrus 3:7-13)

De dag van de Heer komt heel onverwacht, als een dief. Op dat moment zal het evangelie over de hele wereld verkondigd zijn en velen zullen zich van het geloof hebben afgekeerd.

Als die dag van de Heer komt, dan weet de Heer de gelovigen te redden. Zo deed Hij tijdens de zondvloed met Noach en de zijnen, dat overkwam Lot met enkele familieleden. God is bij machte om voorafgaand aan de grote beproeving zijn gemeente te redden. De opname van de gemeente. Vervolgens zal de oude wereld vergaan, Babylon zal worden weggevaagd. (Openbaring 18) Daarna zal het nieuwe Jeruzalem neerdalen, alle doden zullen opstaan, de schapen zullen van de bokken worden gescheiden, de Vredevorst zal op aarde terugkomen. Daarmee zal het Messiaans Vrederijk een aanvang nemen.

De dag van het oordeel moeten we dus onderscheiden van het laatste oordeel. De dag van het oordeel overkomt alle zondaren die zich in de eindtijd van Jezus Christus hebben afgekeerd. Het laatste oordeel wordt geveld over alle zondaren die na de vestiging van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde uit hun graf zijn opgestaan.

In Filippenzen 1:6 lezen we dat God zijn werk dat Hij hier in gelovigen is begonnen, dat Hij dat op de dag van Jezus Christus zal voltooien. Hoe?

God wil dat wij de gezindheid van Jezus Christus gaan vertonen (Romeinen 12:2) en dat wij de nieuwe mens aandoen naar het beeld van de schepper (Kolossenzen 3:10) en zo tot inzicht komen. Tijdens ons leven lukt het niet om aan deze eis te voldoen. Zelfs de allerheiligsten vertonen slechts een matig beeld van wat God eigenlijk met de mens op het oog heeft.

God wil dat wij volmaakt worden.

Ik denk dat we uit bovenstaande verzen mogen afleiden dat God ons tijdens het Messiaans Vrederijk zo vormt, zo aankleedt, dat de geest van Christus ons totaal in beslag zal nemen.

Hij zal ons volmaken.

Pas nadat Jezus Christus ons volmaakt heeft, zal Hij zijn macht teruggeven in de handen van zijn Vader.

Tijdens het Messiaans Vrederijk zullen de gelovigen echt als rechters, koningen en profeten heersen. Niet enkel door te bidden tot Jezus, maar door het werk te gaan doen wat Jezus hen heeft voorgedaan. De heiligen zullen redders van mensen worden.

Gedurende het Messiaans Vrederijk zullen we pas echt gaan beseffen wat de zondeval met ons heeft gedaan. De zondeval heeft onze moraal en waardestelsels grondig aangetast.

Het vergt zeker duizend jaar voordat dat allemaal zal zijn hersteld. De allerheiligsten, de aartsvaders, de stamvader van Israël, profeten uit het Oude Testament, de apostelen en de latere heiligen, zij allemaal zullen ons helpen om de gezindheid van Jezus Christus aan te doen.

Het vervolmaken van gelovigen gaat tijd kosten.

Is de bovenstaande gedachte met nog meer Schriftteksten te onderbouwen?

De Schrift spreekt veelkleurig over de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Enerzijds staat in Jesaja 65:17 te lezen dat we niet meer aan vroeger zullen denken, het zal niemand in de zin komen. Anderzijds staat in 2 Petrus 3:10 duidelijk aangegeven dat alles aan het licht zal komen. Hoe is een en ander met elkaar te rijmen?

Verder lezen we in Openbaring 14:13 dat zij die in Christus sterven zalig worden verklaard, omdat hun werken hun navolgen. Kennelijk doet alles er toe wat wij doen, onze werken volgen ons na.

Hoe werkt dat? Kunnen we toch iets meenemen van hier naar daar?

Zijn niet al onze werken besmeurd? Dragen we dat die rommel de nieuwe wereld in?

In Openbaring 22:1 en 3 lezen we dat de troon van God en van het Lam in het nieuwe Jeruzalem zullen staan en dat er op niets Gods vervloeking zal liggen.

Keren bij die wegneming van Gods vloek de paradijselijke omstandigheden direct terug?

Is dat de start van een proces?

Tot hoelang moeten we Jezus Christus zien als het Lam dat de zonde van de wereld heeft weggenomen?

Zullen we dan toch altijd aan vroeger moeten blijven denken?

Bovenstaande teksten zijn moeilijk te duiden.

Waarom zullen volmaakte mensen nog telkens geconfronteerd moeten worden met oud zeer?

Waarom moet alles aan het licht komen?

Dat heeft toch geen enkel nut, als je volmaakt ben?

Het doet alleen maar afbreuk aan die volmaaktheid.

Al die narigheid, dat kan een 'vernieuwd mens' toch gestolen worden?

Als je direct volmaakt wordt, heeft het dan enige zin dat je werken je navolgen?

Je werken in het hier en nu zijn allemaal niet zo best.

Wat voor zin heeft het dergelijke werken in te dragen in een volmaakte wereld?

Wie Jezus Christus blijft zien als het Lam dat geslacht is, houdt zicht op zijn zonde en op alles wat er tijdens zijn vroegere leven mis is gegaan.

Wat voor zin heeft dat?

Tast dat niet de volmaaktheid aan?

Al deze vragen zijn goed te beantwoorden, als we uitgaan van een proces van vervolmaking, dat gedurende het Messiaans Vrederijk zal plaatsvinden.

De teksten, waar het hier om gaat, zijn:

¹⁷ Zie, ik schep een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

Wat er vroeger was raakt in vergetelheid,
het komt niemand ooit nog voor de geest.

¹⁸ Er zal alleen maar blijdschap zijn
en groot gejuich om wat ik schep.

Ik herschep Jeruzalem in een jubelende stad
en schenk haar bevolking vreugde.
(Jesaja 65:17-18)

¹⁰ De dag van de Heer zal komen als een dief. De hemelsferen zullen die dag met luid gedreun vergaan, de elementen gaan in vlammen op, de aarde wordt blootgelegd en alles wat daarop gedaan is komt aan het licht. (2 Petrus 3:10)

¹³ Ik hoorde een stem uit de hemel zeggen: 'Schrijf op: "Gelukkig zijn zij die vanaf nu in verbondenheid met de Heer sterven."' En de Geest beaamt: 'Zij mogen uitrusten van hun inspanningen, want hun daden vergezellen hen.' (Openbaring 14:13)

¹ Hij liet me een rivier zien met water dat leven geeft. De rivier was helder als kristal en ontsprong aan de troon van God en van het lam. ² In het midden van het plein van de stad en aan weerskanten van de rivier stond een levensboom, die twaalf vruchten gaf, elke maand zijn eigen vrucht. De bladeren van de boom brachten de volken genezing. ³ Er zal niets meer zijn waarop nog een vloekrust. De troon van God en van het lam zal daar in de stad staan. Zijn dienaren zullen hem vereren ⁴en hem met eigen ogen zien, en zijn naam staat op hun voorhoofd. (Openbaring 22:1-3)

De komende eeuw valt grotendeels samen met het Messiaans Vrederijk. Aan het einde van het Messiaans Vrederijk zal Jezus Christus al zijn macht overdragen aan zijn Vader.

Daarna volgt de daaropvolgende eeuw. Het zal gaan van eeuwigheid tot eeuwigheid.

Ik denk dat Jesaja 65: 17-18 gaat over de nieuwe hemel en nieuwe aarde nadat alles voltooid is,

nadat de vervolmaking klaar is. Dan mag al het voorgaande vergeten worden, dan doet alle kennis over vroeger slechts afbreuk aan het volmaakte.

Alle herinneringen aan pijn, afschuwelijke folteringen, onrecht en kwellingen, zij kunnen dan gemist worden, omdat zij anders blijven knagen aan het volmaakte geweten.

Tijdens het begin van het laatste oordeel, moet alles wel aan het licht komen om een rechtvaardig oordeel te kunnen vellen. Jezus Christus zal de heiligen betrekken bij dat laatste oordeel en daarom zullen zij alles in hun context moeten afwegen.

Door alles te moeten afwegen, zullen ze wijzer worden.

Ze zullen steeds heiliger worden en zo de gezindheid van Jezus Christus steeds verder aandoen.

Over Openbaring 14:13 schrijft Van Genderen in zijn boek:

Evenals J. Douma en W.H. Velema denk ik, dat men in Openbaring 21 niet kan lezen, dat de cultuur van thans bouwstenen oplevert voor de nieuwe aarde. Maar is er bij Schilder en anderen dan niet te weinig aandacht voor de oogst van de geschiedenis en voor het werk van de Heilige Geest in de geschiedenis? In dit verband is Schilders verklaring van Openbaring 14:13 van belang: Wat zij gearbeid hebben, vergezelt hen naar de overzijde van de dood (weer in overeenstemming met Greijdanus). (blz. 157)

Het goede wat we hier leren, is niet tevergeefs.

Met het geleerde zullen we aan de slag mogen gaan op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

Het is bruikbaar om daarop door te bouwen, als het bewerkt is door de heilige Geest.

Onze werken vergezellen ons.

Als iedereen direct in één ultiem moment volmaakt zou worden, heeft het weinig zin dat onze werken ons vergezellen. Want dan kunnen ze niets meer toevoegen.

Denkend aan een proces, waarbij onze **startpositie** mee bepaald wordt aan de hand van wat wij in het hier en nu bereiken, dan krijgt deze tekst een prachtige, begrijpelijke inhoud.

In Openbaring 22 zien we het Lam aan Gods rechterhand zitten. De vloek, die na de zondeval de wereld trof, is weggedaan. De bladeren van de boom zullen de volken genezen.

Eerst dacht ik, dat deze bladeren alleen bestemd waren voor de volken buiten het nieuwe Jeruzalem, want die moesten nog genezen worden. Nu denk ik, dat ook de volken binnen het nieuwe Jeruzalem aan het begin van het proces, nog genezing nodig zullen hebben. Ze zullen moeten groeien naar het beeld van Christus en de gezindheid van Christus moeten aandoen.

Daarvoor is heling nodig.

Zo geïnterpreteerd, wijzen alle bovenstaande teksten op een proces van heiligmaking.

Pas aan het einde van het Messiaans Vrederijk zal alles volmaakt zijn.

God neemt alle tijd om zijn doel te bereiken. Bij hem zijn duizend jaren als één dag.

3. Hoe moeten we Matteüs 25:31-47 lezen?

Matteüs 25 wordt vaak gebruikt als blauwdruk voor het laatste oordeel; de schapen zullen gescheiden worden van de bokken. De schapen wacht het eeuwig leven, de bokken het eeuwig oordeel.

Laten we eerst dit gedeelte lezen:

³¹ Wanneer de Mensenzoon komt, omstraald door luister en in gezelschap van alle engelen, zal hij plaatsnemen op zijn glorievolle troon. ³² Dan zullen alle volken voor hem worden samengebracht en zal hij de mensen van elkaar scheiden zoals een herder de schapen van de bokken scheidt; ³³ deschapen zal hij rechts van zich plaatsen, de bokken links. ³⁴ Dan zal de koning tegen de groep rechts van zich zeggen: “Jullie zijn door mijn Vader gezegend, kom en neem deel aan het koninkrijk dat al sinds de grondvesting van de wereld voor jullie bestemd is. ³⁵ Want ik had honger en jullie gaven mij te eten, ik had dorst en jullie gaven mij te drinken. Ik was een vreemdeling, en jullie namen mij op, ³⁶ ik was naakt, en jullie kleedden mij. Ik was ziek en jullie bezochten mij, ik zat gevangen en jullie kwamen naar mij toe.” ³⁷ Dan zullen de rechtvaardigen hem antwoorden: “Heer, wanneer hebben wij u hongerig gezien en te eten gegeven, of dorstig en u te drinken gegeven? ³⁸ Wanneer hebben wij u als vreemdeling gezien en opgenomen, u naakt gezien en gekleed? ³⁹ Wanneer hebben wij gezien dat u ziek was of in de gevangenis zat en zijn we naar u toe gekomen?” ⁴⁰ En de koning zal hun antwoorden: “Ik verzeker jullie: alles wat jullie gedaan hebben voor een van de onaanzienlijksten van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor mij gedaan.” ⁴¹ Daarop zal hij ook de groep aan zijn linkerzijde toespreken: “Jullie zijn vervloekt, verdwijn uit mijn ogen naar het eeuwige vuur dat bestemd is voor de duivel en zijn engelen. ⁴² Want ik had honger en jullie gaven mij niet te eten, ik had dorst en jullie gaven me niet te drinken. ⁴³ Ik was een vreemdeling en jullie namen mij niet op, ik was naakt en jullie kleedden mij niet. Ik was ziek en zat in de gevangenis en jullie bezochten mij niet.” ⁴⁴ Dan zullen ook zij antwoorden: “Heer, wanneer hebben wij u hongerig gezien of dorstig, als vreemdeling of naakt, ziek of in de gevangenis, en hebben wij niet voor u gezorgd?” ⁴⁵ En hij zal hun antwoorden: “Ik verzeker jullie: alles wat jullie voor een van deze onaanzienlijken niet gedaan hebben, hebben jullie ook voor mij niet gedaan.” ⁴⁶ Hun staat een eeuwige bestraffing te wachten, de rechtvaardigen daarentegen het eeuwige leven.’

Vooraf het laatste vers lijkt hier heel duidelijk: ‘Hun staat een eeuwige bestraffing te wachten, de rechtvaardigen daarentegen het eeuwige leven.’ In deze ene tekst komt tweemaal het woord eeuwige voor. Veel mensen betogen dan, dat als zo’n woord tweemaal in dezelfde tekst voorkomt, dat het dan ook beide keren dezelfde betekenis moet hebben. Omdat de gelovigen een eeuwig, een altijddurend leven tegemoet mogen zien, zullen de onrechtvaardigen een eeuwige, een altijddurende bestraffing ontvangen.

Al eerder heb ik aangegeven (zie blz. 7) dat er soms verzen zijn waar tweemaal hetzelfde woord in staat, en waar dit ene woord toch twee betekenissen krijgt. Bijvoorbeeld:

¹⁸ Kortom, zoals de overtreding van één enkel mens ertoe heeft geleid dat allen werden veroordeeld, zo zal de rechtvaardigheid van één enkel mens ertoe leiden dat allen worden vrijgesproken en daardoor zullen leven. (Romeinen 5:18)

Tom Wright is een theoloog die Matteüs 25 niet als blauwdruk voor het laatste oordeel ziet. In het boek ‘Verrast door hoop’ schrijft hij op bladzijde. 172:

In het Nieuwe Testament betekent ‘leven in eeuwigheid’ vaak niet een of ander tijdloos bestaan in de toekomst, maar het ‘leven in de komende eeuw’.

We moeten Matteüs 25 lezen vanuit de context. Jezus sprak deze gelijkenissen tegen Joden, die leefden met een sterke verwachting naar het Messiaans Vrederijk. Ze verwachtten een aards Vrederijk, waarin de Messias vanuit Jeruzalem de hele wereld aan zich zou gaan onderwerpen. Gods volk zou daarbij een hoofdrol gaan spelen. Het zou gaan gebeuren in de komende eeuw. Matteüs 12: 32 sluit aan bij deze gedachte:

³² En iedereen die iets ten nadele van de Mensenzoon zegt, zal worden vergeven. Maar wie kwaadspreekt van de heilige Geest zal niet worden vergeven, noch in deze wereld, noch in de komende. (NBV)

³² En wie een woord spreekt tegen de Zoon des mensen, het zal hem vergeven worden; maar wie tegen de Heilige Geest spreekt, het zal hem niet vergeven worden, niet in deze eeuw, en ook niet in de komende. (HSV)

Wie zondigt tegen de Heilige Geest ontvangt straf in de komende wereld, tijdens de komende eeuw. Die komende eeuw is een begrensde periode, het omvat ondermeer het Messiaans Vrederijk. Want Jezus Christus zal de heiligen betrekken bij het laatste oordeel. Dat lezen we onder andere in de volgende Schriftgedeelten:

⁴² Op de dag van het oordeel zal de koningin van het Zuiden samen met deze generatie opstaan en haar veroordelen; want zij was van het uiteinde van de aarde gekomen om te luisteren naar de wijsheid van Salomo, en hier ziet u iemand die meer is dan Salomo! (Matteüs 12:42)

²⁸ Jezus zei tegen hen: 'Ik verzeker jullie: wanneer de tijd aanbreekt dat alles vernieuwd wordt, wanneer de Mensenzoon in zijn majesteit zal zetelen op zijn troon, zullen ook jullie die mij gevolgd zijn plaatsnemen op de twaalf tronen en rechtspreken over de twaalf stammen van Israël. (Matteüs 19:28)

² Weet u dan niet dat Gods heiligen over de wereld zullen oordelen? En als u over de wereld zult oordelen, zou u dan niet in staat zijn om te oordelen over de meest onbeduidende rechtsgeschillen? ³ Weet u niet dat wij over engelen zullen oordelen? Dan kunnen we dat toch zeker ook over alledaagse zaken? (1 Korintiërs 6:2-3)

Jezus Christus betreft dus de heiligen bij het laatste oordeel. Daarbij zullen de heiligen de onheiligen moeten verhoren om tot een afgewogen oordeel te kunnen komen. Daarbij zal alles wat relevant is zeker aan het licht komen. Zij zullen een rechtvaardige straf uitspreken. Omdat een altijddurende straf per definitie onrechtvaardig en zinloos is, zullen zij altijd een passende straf opleggen.

Een altijddurende straf is per definitie onrechtvaardig, omdat $\infty \times \infty = \infty$. Dit betekent dat bij een altijddurende straf geen enkele gradatie in bestraffing mogelijk is. Dit gaat tegen de Bijbel in, omdat God een rechtvaardige God is, die rechtvaardig zal straffen.

Bovendien is een altijddurende straf zinloos, omdat het uitzichtloos is. Omdat Jezus Christus enkel zinvolle dingen doet, past een altijddurende straf niet bij de God die we vanuit de Bijbel kennen.

Karl Barth zei: 'Vanwege de triomf van Gods genade in Christus, die objectief vaststaat en een universele geldingskracht heeft, is verloren gaan een onmogelijke mogelijkheid.'

Barth redeneert hier vanuit Gods genade in Christus. Ik denk dat je deze redenering ook kan toepassen op al Gods daden en eigenschappen. Zeker ook op Gods barmhartigheid en zijn gerechtigheid.

Zo mogen we, denk ik, eveneens zeggen:

- vanwege Gods gerechtigheid, die objectief vaststaat en een universele geldingskracht heeft, is verloren gaan een onmogelijke mogelijkheid.
- vanwege Gods barmhartigheid, die objectief vaststaat en een universele geldingskracht heeft, is verloren gaan een onmogelijke mogelijkheid.

Jesaja heeft de komst van Jezus Christus op verschillende momenten aangekondigd.
Het gedeelte Jesaja 45:22-23 wordt samen met Filippenzen 2:6-11 wel **De Christushymne** genoemd.

²² Keer terug naar mij en laat je redden,
ook jullie aan de einden der aarde;
want ik ben God, er is geen ander.
²³ Ik heb bij mijzelf gezworen:
Uit mijn mond komt gerechtigheid voort,
een woord dat ik spreek wordt niet herroepen.
Voor mij zal elke knie zich buigen
en elke tong zal bij mij zweren.

⁶ Hij die de gestalte van God had, hield zijn gelijkheid aan God niet vast, ⁷ maar deed er afstand van. Hij nam de gestalte aan van een slaaf en werd gelijk aan een mens. En als mens verschenen, ⁸ heeft hij zich vernederd en werd gehoorzaam tot in de dood – de dood aan het kruis. ⁹ Daarom heeft God hem hoog verheven en hem de naam geschonken die elke naam te boven gaat, ¹⁰ opdat in de naam van Jezus elke knie zich zal buigen, in de hemel, op de aarde en onder de aarde, ¹¹ en elke tong zal belijden: ‘Jezus Christus is Heer,’ tot eer van God, de Vader.

Jesaja en Filippenzen vullen elkaar prachtig aan.

Als Jesaja aankondigt dat elke knie zich zal buigen en elke tong bij mij zal zweren, dan betekent het dat iedereen God zal herkennen als HEER, zo zelfs dat ze bij Hem zullen zweren.

Je zweert immers slechts bij iemand die je kent en die je hoog en rechtvaardig acht.

De schrijver van Filippenzen zegt het nog duidelijker: ‘Elke tong zal belijden: ‘Jezus Christus is Heer, tot eer van God, de Vader.

We hoeven Karl Barth geen gelijk te geven, als we dan maar wel willen luisteren naar Jesaja en naar Paulus, de schrijver van de brief aan de Filippenzen.

Jesaja en Paulus schrijven directer, terwijl Barth meer filosofisch zijn standpunt formuleert.

Maar ze komen allen op hetzelfde punt uit: Elke knie en elke tong, iedereen zal God erkennen en daardoor leven. Wie gelooft, ontvangt het leven.

Zelfs als je aan het einde van het Messiaans Vrederijk tot geloof komt, is er hoop.

Dan zouden we misschien niet graag willen denken aan de tekst: ‘Velen eersten zullen de laatsten zijn en vele laatsten de eersten’. (Matteüs 19:30)

Want hoe zullen we die allerlaatste ontvangen?

Over Matteüs 25 heeft prof. Van Bruggen drie preken gemaakt die te vinden zijn op zijn website.

Een kernzin uit de preek over Matteüs 25: 1-13 **OOK EEN LAAT UUR KAN HET LAATSTE ZIJN: de gelijkenis van de tien meisjes** is volgens mij:

Hij wil u, Hij wil jou er graag bij hebben *op dat moment*. Hij wil dat het verhaal van de tien meisjes niet uiteenbreekt in twee verhalen van 5 en nog eens 5 meisjes. Jezus **heeft dit verhaal juist verteld om van die 5 weer 10 te maken: tien verstandige meisjes**, op tijd voorbereid voor elk uur. Op tijd voorzien van hun zaklantaarnen.**[6.3]**

In deze gelijkenis geeft Jezus een indringende waarschuwing af. Hij is de omstanders en ons aan het opvoeden. Hier spreekt de Pedagoog, de Leraar.

Ik denk dat we deze typering ook geldig is voor de overige gelijkenissen uit Matteüs 25.

Ze zijn pedagogisch bedoeld en ze geven geen volledige verantwoording over het eindgericht.

Ze bieden geen blauwdruk aan voor het laatste oordeel.

Van Bruggen geeft dit ook aan in zijn preek over Matteüs 25:31-46 **DE WERELD EINDIGT ANDERS DAN U DENKT: de gelijkenis van de schapen en de bokken:**

*Dit verschil tussen mensen lijkt gering. Het valt in het niet bij de grote tegenstellingen van deze tijd. Straks zal echter blijken dat Christus de mensen scheidt op grond van hun ontvangen of niet ontvangen van zijn dienaren en hun verkondiging. Dat is de boodschap. Daarmee worden we aangesproken. **We vinden hier geen volledige verantwoording over het eindgericht.** Zo weten we niet hoe het zal gaan met mensen die nooit één van deze onaanzienlijken zijn tegengekomen. Mensen die nooit met bijbel en evangelie geconfronteerd zijn. Het gaat hier over mensen die wel te maken kregen met de apostelen van de Heiland. En dat zijn wij. En dat is Nederland als land.*

Deze preek eindigt met een sterke waarschuwing, een pedagogische waarschuwing:

We zijn op weg naar een verbazingwekkende tijd. Een onverwachte toekomst. Verkijk u niet op momenten van ontspanning onder de volken. Verheug u liever op het moment dat de zoon van de mens zijn troon zichtbaar maakt. Dan zult u zien hoe goed het wordt wanneer deze Koning rechtspreekt. Zijn heerlijkheid komt om het nu nog geminachte geloof te gaan vieren. En dat in het bijzijn van al zijn heilige engelen. Dat wordt dan het begin van het echte leven! Vraag je daarom op tijd af: Zal ook ik straks horen bij die gezegenden van zijn Vader?

De Bijbel kent wel meer dan zeventig tekstplaatsen waar het gaat over het laatste oordeel.

Het is niet eenvoudig, maar wel noodzakelijk, om al die teksten zo te interpreteren dat geen enkele tekst een andere tegenspreekt. Omdat God één is, spreekt God zichzelf nooit tegen.

Daarom mogen we ook in de Bijbel geen enkele tekst verwachten die een andere tegenspreekt.

Zolang we nog op dergelijke teksten stuiten, hebben wij ze nog niet goed geïnterpreteerd.

Want de Schrift is onfeilbaar en spreekt zichzelf nooit tegen.

Daarom is het nodig het woord 'eeuwig' zo te interpreteren dat alle teksten waar dit woord in voorkomt, geen enkel andere tekst tegenspreekt.

Wie 'eeuwig' een dusdanige lading meegeeft dat daardoor veel teksten elkaar gaan tegenspreken, moet zich gaan afvragen of hij daarmee geen afbreuk doet aan Gods openbaring.

Bovendien moeten we nooit te veel focussen op het onheil dat God aankondigt. Want die aankondiging is bedoeld om ons naar God toe te drijven. Als we bijvoorbeeld kijken naar het boek Ezechiël, worden daarin het ene onheil na het ander aangekondigd. Maar ook een van de mooiste passages uit de Bijbel zijn daarin te vinden, bijvoorbeeld Ezechiël 33:11:

„Zeg tegen hen: “Zo waar ik leef – spreekt God, de HEER –, de dood van een slecht mens geeft me geen vreugde, ik wil dat hij een andere weg inslaat en in leven blijft. Kom toch terug van de heilloze weg die jullie zijn ingeslagen, keer om, want waarom zouden jullie sterven, volk van Israël?”

Dit laatste is een citaat uit de 'Bijbelstudie over Ezechiël' geschreven door Adrian Verbree. Hij schrijft verder:

Wat zou het jammer zijn, wanneer deze woorden en ook ander prachtige stukken uit Ezechiël ongelezen bleven, doordat we ons lieten afschrikken door de uitgestrektheid van oordeelpassages en het gedetailleerde karakter van de visioenen. (blz. 15)

De positieve woorden van onze Vader mogen we koesteren, omdat alle waarschuwingen slechts gegeven zijn om ons terug te brengen op de goede weg. Omdat wij zo slecht zijn, staat de Bijbel boordevol waarschuwingen. Maar al die waarschuwingen mogen ons beeld van God niet vertroebelen.

Kijk naar het kruis, daar werd al Gods vernietigende toorn door Jezus Christus (weg)gedragen. Blijft over, dat Gods allesreinigende toorn eeuwig, tot in de komende eeuw, aanwezig blijft.

Afronding

Luther kwalificeerde de Bijbel als een enorme schat waaruit we kunnen blijven putten. Die schat is zo onvoorstelbaar groot, dat daar jaar in jaar uit nieuwe vondsten uit te voorschijn kunnen komen.

Ook na veel eeuwen theologie staat deze nog in de kinderschoenen. Dat zal later blijken.

Ik ga er namelijk vanuit dat het Messiaans Vrederijk nog komt en dat we gedurende die periode de heiligen uit de Schriften zelf zullen ontmoeten en met hen zullen spreken.

Na verloop van tijd, misschien wel meer dan duizend jaar, zullen we de hele Bijbel begrijpen en zullen alle daarin voorkomende mysteries worden opgelost.

Dan zullen we ook de stand van de huidige theologie kunnen beoordelen.

We zullen dan pas echt zien wie, door Gods Geest, de Bijbel verder heeft ontsloten.

Maar ook wie juist het tegenovergestelde heeft bewerkt.

Tijdens het Messiaans Vrederijk zullen we dan ook niet kunnen ontkomen aan het oordeel van anderen, totdat we allemaal volmaakt zullen zijn.

Ik vermoed dat alle theologische missers die we hier maken, tijdens het Messiaans Vrederijk opgeruimd zullen worden. Laten we daar naar uitzien.

Er is al eeuwenlang gediscussieerd over de enkelvoudige en de dubbele predestinatie.

Bij de dubbele predestinatie is het God die actief mensen verwerpt. Dat gaat gelukkig veel theologen te ver. Beter is het dan te zeggen dat God de keus van de gevallen mens eerbiedigt.

Maar ja, uiteindelijk zal God de schapen van de bokken scheiden.

Heeft God die scheiding voorzien? Heeft God dat gewild?

Kom je hoe dan ook niet uit bij de dubbele predestinatie?

Ik geloof in de predestinatie in twee fasen, één tijdens het hier en nu en één tijdens het Messiaans Vrederijk. Noem het **de tweefasige predestinatie**.

Tijdens de schepping heeft God zich niet afhankelijk gemaakt van de mens.

Wat de mens ook zou kiezen, God zou altijd zijn doel bereiken.

Dit betekent, dat de keus van de mens hem uiteindelijk niet noodlottig wordt.

God heeft de mens wel keuzevrijheid gegeven, maar God heeft voorzien dat wat de mens ook zou kiezen, dat Hij het altijd in orde zou kunnen brengen.

De verkeerde keus van de mens heeft God diep gekwetst. Zo lezen we in Genesis 6:6:

¶ Hij kreeg er spijt van dat hij mensen had gemaakt en voelde zich diep gekwetst.

God heeft dit alles als een mogelijk scenario voorzien en Hij had daarvoor een herstelplan klaarliggen.

De mens koos om te eten van de verboden boom, waardoor hij kennis kreeg van goed en kwaad. (Genesis 3:22)

Met de kennis van goed en kwaad kon de mens slechts één richting op, de neergaande richting.

De richting van het kwaad. Van kwaad tot erger, als slaaf van satan.

Direct met de moederbelofte heeft God een andere richting gewezen, de opgaande richting.

De richting van het goede. Jezus Christus zal zijn heerschappij over de hemel en aarde herstellen.

Hij zal het kwade overwinnen door al het kwade weg te nemen.

Aan Abraham beloofde Hij al dat alle volken in zijn overwinning zullen delen.

Die belofte kon Hij op deze oude aarde niet waarmaken, omdat er sowieso al veel volken van het wereldtoneel waren verdwenen. Ook de volkeren op de andere continenten zouden niet direct bereikt kunnen worden. Jezus' overwinning op satan zou niet direct leiden tot een triomfantelijke overwinning waarbij iedereen tot geloof zou komen.

Jezus Christus zou zijn overwinning pas helemaal kunnen uitbuiten op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, tijdens het Messiaans Vrederijk. Dan zou Hij direct aan het begin satan helemaal aan

banden leggen en verwijderen. Dan zou Hij vanuit zijn residentie, het nieuwe Jeruzalem, de hele wereld aan zich gaan onderwerpen.

Daarbij zal Hij alle heiligen inschakelen, zodat ze aan het einde van die duizend jaar, zijn beeld zullen vertonen. Uiteindelijk zal ieder mens Christus aandoen. Elk mens zal ten volle zijn beeld weerspiegelen.

Voor de grondlegging van de wereld had God dit goede plan bedacht.

Zonder of met zondeval, God zou hoe dan ook dit plan verwezenlijken.

Nu we in zonde zijn gevallen, dragen we de gevolgen ervan.

Maar uiteindelijk zal het goed komen, want Gods toorn werkt zuiverend.

Hij zal al het zondige wegbranden, eerst in de hel, later in de vuurpoel.

Wie zondigt, kiest voor een afschuwelijk reinigingsproces.

God zal je niet loslaten, maar wel hardhandig reinigen.

Uiteindelijk zal Hij alle volken onder zijn heerschappij brengen.

In de Psalmen is de Sionsberg, de berg van de HEER, in eerste instantie te vereenzelvigen met Jeruzalem. De Psalmen zijn in een bepaalde context ontstaan, zodat ze in tweede instantie verwijzen naar de toekomstige stad, het nieuwe Jeruzalem.

Vanuit het nieuw Jeruzalem immers zal God eeuwig regeren en alle volken zal Hij aan zich onderwerpen. Denk daarbij onder andere aan Psalm 2:

² De koningen van de aarde komen in verzet,
de wereldmachten spannen samen
tegen de HEER en zijn gezalfde:

³ 'Wij moeten hun juk afwerpen,
ons van hun boeien bevrijden.'

⁴ Die in de hemel troont lacht,
de Heer spot met hen.

⁵ Dan spreekt hij tot hen in woede,
en zijn toorn verbijstert hen:

⁶ 'Ikzelf heb mijn koning gezalfd,
op de Sion, mijn heilige berg.
(...)

¹⁰ Daarom, koningen, wees verstandig,
wees gewaarschuwd, leiders van de aarde.

¹¹ Onderwerp u, toon de HEER uw ontzag,
breng hem bevend uw hulde.

¹² Bewijs eer aan zijn zoon met een kus,
anders ontvlamt zijn woede, en uw weg loopt dood,
want bij het geringste ontsteekt hij in toorn.
Gelukkig wie schuilen bij hem.

(Palm 2: 2-12)

In Openbaring 20:9 lezen we dat volken van de aarde in verzet zullen komen. Zij spannen samen en over de gehele breedte van de aarde zullen zij optrekken naar de geliefde stad.

De geliefde stad is volgens mij het toekomstige nieuwe Jeruzalem, wat we mogen associëren met de Sion, Gods heilige berg.

In Psalm 48: 2-12 komen we eenzelfde beeld tegen:

² Groot is de HEER, hem komt alle lof toe.

In de stad van onze God, op zijn heilige berg

³ – schone hoogte, vreugde van heel de aarde,
Sionsberg, flank op het noorden,

zetel van de grote koning –

⁴ in haar vesting weet men:

God is onze burcht.

⁵ Koningen sloten zich aaneen,
samen trokken zij ten strijde.

⁶ Maar wat zij zagen, verbijsterde hen,
verschrikt namen zij de vlucht.

⁷ Een siddering greep hen daar aan,
zoals krampen een barende vrouw,

⁸ zoals de oosterstorm inbeukt
op schepen uit Tarsis.

⁹ In de stad van de HEER van de hemelse machten,
in de stad van onze God,

hebben wij gezien wat wij hadden gehoord:

God houdt haar voor eeuwig in stand. *sela*

¹⁰ In uw tempel, God,
gedenken wij uw blijken van trouw.

¹¹ Zoals uw naam, o God, zo reikt ook uw roem
tot aan de einden der aarde,

uw rechterhand is vol van gerechtigheid.

¹² De Sionsberg verheugt zich,
de steden van Juda juichen
om uw rechtvaardige daden.

De Sionsberg is een heilige berg, wat doet denken aan het nieuwe Jeruzalem:

HEER, wie mag gast zijn in uw tent,
wie mag wonen op uw heilige berg?

² Wie de volmaakte weg gaat en doet wat goed is,
wie oprecht de waarheid spreekt.

³ Hij doet aan lasterpraat niet mee,
hij benadeelt een ander niet
en drijft niet de spot met zijn naaste.
(Psalm 15:1-3)

³ Wie mag de berg van de HEER bestijgen,
wie mag staan op zijn heilige plaats?

⁴ Wie reine handen heeft en een zuiver hart,
zich niet inlaat met leugens
en niet bedrieglijk zweert.

⁵ Zegen zal hij ontvangen van de HEER
en recht verkrijgen van God, zijn redder.
(Psalm 24:3-5)

⁶ De hemel vertelt van zijn gerechtigheid,
alle volken aanschouwen zijn majesteit.

⁷ Beschaamd staan zij die beelden aanbidden
en zich beroemen op goden van niets.

Voor hem moeten alle goden zich buigen.

⁸ **Sion** hoort het en verheugt zich;
de steden van Juda juichen
om uw rechtspraak, HEER.

⁹ U, HEER, bent de hoogste op heel de aarde,
boven alle goden hoog verheven.
(Psalm 97:6-9)

¹ De HEER is koning – volken, beef!
Hij troont op de cherubs – aarde, sidder!

² Groot is de HEER op **de Sion**,
verheven is hij boven alle volken.

³ Uw naam moeten zij loven,
zo groot en geducht.

Heilig is hij.
(Psalm 99:1-3)

De Heer heeft Sion verkozen en als woonplaats begeerd.

Hij verlangt ernaar om Sion tot zijn rustplaats te maken.

Het Jeruzalem waar Jezus eens rondliep, is in het jaar 70 door de Romeinen verwoest.

Het huidige Jeruzalem is een gedeelde stad, waar nauwelijks christenen wonen.

Zou dat in aanmerking kunnen komen als rustplaats voor de HEER?

Ik denk het niet.

Het nieuwe Jeruzalem, dat uit de hemel zal neerdalen, zal als rustplaats voor de HEER dienen. Het zal beantwoorden aan alle eisen die God aan zijn residentie stelt. Daar gaat Psalm 132 over:

¹³ De HEER heeft **Sion** verkozen
en als woonplaats begeerd:

¹⁴ ‘Dit is, **voor altijd, mijn rustplaats**,
hier verlang ik te wonen.

¹⁵ Ik zal Sion met voedsel zegenen,
de armen brood geven in overvloed

¹⁶ en de priesters met eer bekleden.
Zijn getrouwen zullen juichen van vreugde.

¹⁷ Hier breng ik Davids huis tot aanzien,
hier ontsteek ik een lamp voor mijn gezalfde.

¹⁸ Zijn vijanden bekleed ik met schande,
maar op zijn hoofd schittert een kroon.’
(Psalm 132:13-18)

Tom Wright omschrijft in zijn boek ‘Pleidooi voor de Psalmen – We kunnen niet zonder’ de toekomstverwachtingen in de Psalmen als volgt:

*Jesaja zegt het zo: De luister van de HEER zal zich openbaren voor het oog van al wat leeft. De wachters barsten uit in gejuich, want ze zien met eigen ogen dat de Heer terugkeert naar Sion (Jesaja 40:5; 52:8). Die profetische boodschap nemen de Psalmen op. Ja, voegt de psalmdichter eraan toe, ‘[Hij zal] tot Zijn volk en tot Zijn gunstelingen van vrede spreken. Ja, Zijn heil is nabij hen die Hem vrezen, zodat er eer in ons land woont’ (85:9-10 HSV). En terwijl de heidenen Israël overheersten in de lange eeuwen na de ballingschap, bleef deze hoop die wortelde in de theologie van de tempel, weemoedig resoneren, juist tegenover de actuele politieke realiteit. Hij had beloofd terug te komen – en zij zongen en hoopten en wachtten. **Als de glorieuze pretentie van de Psalmen ons al belachelijk voorkomt, dan kunnen we er zeker van zijn dat het vaak ook voor hen een fantasie leek.** (blz. 67)*

Tegen de harde realiteit in, mogen we weten dat God al zijn beloften vervult.

Die beloften zijn haast te fantastisch om ze te omarmen, maar God maakt ze waar.

God zal alles rechtzetten, omdat Hij rechtvaardig is.

In een wereld waarin alles volmaakt is, kan God zelfs niets meer rechtzetten. Want als iets volmaakt is, dan is het onmogelijk om het nog volmaakter te maken.

Of anders gezegd, in de wereld waarin alles volmaakt is, is het onmogelijk om iemand iets extra’s te geven, om iemand te belonen.

Het omgekeerde geldt ook. In een wereld waarin alles volmaakt is, kan niemand gestraft worden. Het is dan onmogelijk iemand iets te ontnemen, waardoor hij minder volmaakt zou worden. Omdat veel theologen na de jongste dag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde verwachten, waarop alles volmaakt zal zijn, kunnen we ons nauwelijks nog enige beloning voorstellen. Vol is immers vol. Iedereen zal vol zijn van Christus. Wat wil je nog meer? Bij het straffen geldt eigenlijk hetzelfde. Ook daarbij kunnen we ons nauwelijks iets voorstellen, als we nadenken over gradatie in straffen. Zal bij de een het vuur harder worden opgestookt dan bij de ander? Is daardoor de ene straf minder uitzichtloos dan de ander? Met de bovenstaande filosofie wil ik duidelijk maken dat tijdens een volmaakte nieuwe hemel en een nieuwe aarde zowel het belonen als het straffen een onmogelijke mogelijkheid is. Toch zal God alles rechtzetten en ieder belonen dan wel straffen naar gelang hun doen en laten. Tijdens het Messiaans Vrederijk zal dat gebeuren en alles zal recht worden gezet. Dat rijk zal in aanvang onvolmaakt zijn, maar zal na verloop van duizend of meer jaren totaal vervolmaakt zijn. In de Psalmen komen we veel tegen over Gods einddoel met zijn schepping.

¹⁵ Leve de koning! Men zal hem goud van Seba schenken,
zonder ophouden voor hem bidden,
hem zegen toewensen, dag aan dag.

¹⁶ Er zal overvloed van koren zijn in het land,
zelfs op de toppen van de bergen.
Rijpe aren zullen golven als de bossen van de Libanon.
Vanuit **zijn stad** zal voorspoed ontluiken
als jong groen op de aarde.

¹⁷ Zijn naam zal eeuwig bestaan, zijn naam
zal voortleven zolang de zon zal schijnen.
Men zal wensen gezegend te worden als hij,
en **alle volken** prijzen hem gelukkig.

¹⁸ Geprezen zij God, de HEER,
de God van Israël.

Hij doet wonderen, hij alleen.

¹⁹ Geprezen zij zijn luisterrijke naam, voor eeuwig.
Moge zijn luister heel de aarde vervullen.

Amen, amen!
(Psalm 72: 15-19)

Ik interpreteer hier 'zijn stad' als het nieuwe Jeruzalem, van waaruit de voorspoed zich over de hele wereld zal verspreiden. Alle mensen en dus ook alle volken zullen dan uit de dood zijn opgestaan, zodat God alle volken kan bereiken.

De uitdrukking 'men zal wensen gezegend te worden als ...' gaat terug op de belofte aan Abraham. Het slaat terug op de universele belofte aan Abraham, Isaac en Jacob.

In Psalm 145: 9- 13 komen we deze gedacht opnieuw tegen:

⁹ **Goed is de HEER voor alles en allen,**
hij ontfermt zich over heel zijn schepping.'

¹⁰ Laten al uw schepselen u loven, HEER,
en uw getrouwen u prijzen.

¹¹ Laten zij getuigen van de luister van uw koningschap,
spreken over uw machtige werken,

¹² aan de stervelingen uw machtige daden verkondigen,
de glorie en de glans van uw koningschap:

¹³ **'Uw koningschap omspannt de eeuwen,**
uw heerschappij omvat alle geslachten.'

(Psalm 145: 9-13)

Gods koningschap omspannt de eeuwen, de huidige eeuw, de komende eeuw en alle eeuwen die daarna komen.

Tijdens die komende eeuw zal het Messiaans Vrederijk zich over de hele wereld uitbreiden en daarmee en daardoor zal het laatste oordeel elke ongelovige treffen.

Geen enkele ongelovige zal zich aan dit oordeel kunnen onttrekken, want de HEER is voor alles en allen goed. Met dit oordeel en door dit oordeel bewerkt de HEER de reiniging van de onheiligen.

Jezus Christus zal dan alles rechtzetten. Daarvoor dient het laatste oordeel, waarbij Hij zich definitief zal uitspreken tegen alles wat haar heeft gecorrumpeerd en geschonden. (deels geciteerd: Tom Wright 'Pleidooi voor de Psalmen' blz.92)

In de Psalmen lopen de beelden van de huidige en de toekomstige eeuw wel meer door elkaar. Twee voorbeelden:

⁸ Steeds houd ik de HEER voor ogen,
met hem aan mijn zijde wankel ik niet.

⁹ Daarom verheugt zich mijn hart en juicht mijn ziel,
mijn lichaam voelt zich veilig en beschut.

¹⁰ U levert mij niet over aan het dodenrijk
en laat uw trouwe dienaar het graf niet zien.

¹¹ U wijst mij de weg naar het leven:
overvloedige vreugde in uw nabijheid,
voor altijd een lieflijke plek aan uw zijde.
(Psalm 16:8-11)

In de huidige eeuw sterven alle mensen, in de komende eeuw zullen de heiligen nooit meer worden overgeleverd aan het dodenrijk, terwijl de onheiligen de tweede dood zullen ondergaan. Psalm 16 geeft ons daarom zicht op de komende eeuw.

¹ Halleluja!

Gelukkig de mens met ontzag voor de HEER
en met liefde voor zijn geboden.

² Zijn nageslacht geniet aanzien in het hele land,
de oprechten worden gezegend.

³ Rijkdom en weelde bewonen zijn huis,
en zijn rechtvaardigheid houdt stand, voor altijd.

⁴ Hij straalt voor de oprechten als licht in het duister,
genadig, liefdevol en rechtvaardig.

⁵ Goed gaat het wie genadig is en vrijgevig,
wie zijn zaken eerlijk behartigt.

⁶ De rechtvaardige komt nooit ten val,
men zal hem eeuwig gedenken.

⁷ Voor een vals gerucht zal hij niet vrezen,
hij is standvastig en vertrouwt op de HEER.

⁸ Standvastig is zijn hart en zonder vrees.
Aan het eind ziet hij zijn vijanden verslagen.
(Psalm 112:1-8)

In de huidige eeuw komen veel rechtvaardigen ten val. Ook gaat het, tijdens de huidige eeuw, lang niet altijd goed met wie genadig en vrijgevig is. Daarom mogen we in deze Psalm ook een schets zien van de komende eeuw.

In de komende eeuw leven we in een andere werkelijkheid. De nieuwe hemel en de nieuwe aarde zijn weliswaar getransformeerd uit het oude, maar bij het nieuwe zal het oude verbleken. Er zijn Bijbelteksten die niet passen bij de huidige eeuw, maar wel de komende. Zo'n tekst is:

- ³¹ Want de Heer verwerpt niet voor eeuwig.
³² Als hij leed berokkent, ontfermt hij zich ook, zo groot is zijn genade;
³³ slechts met tegenzin brengt hij leed en rampspoed over de mensen.
³⁴ Dat men overal op aarde gevangenen vertrapt,
³⁵ dat men iemands rechten schendt onder de ogen van de Allerhoogste,
³⁶ dat men een mens een eerlijk vonnis onthoudt – zou de Heer het niet zien?
³⁷ Wie is het die spreekt, en het is er? Zou de Heer het niet zijn die gebiedt?
³⁸ Komt uit de mond van de Allerhoogste niet goed zowel als kwaad?
³⁹ Wat klaagt een mens zolang hij nog leeft? Laat hij klagen over zijn zonden!
(Klaagliederen 3: 31-39)

De Heer verwerpt niet voor eeuwig.
Tijdens het laatste oordeel zal de Heer zich ook zo manifesteren als Hij hier doet.
God blijft immers altijd dezelfde, de Volmaakte.

In de komende eeuw gaat God alles rechtzetten.
Het is heel belangrijk dat wij dat beseffen. Vandaar dat de Schrift grote nadruk legt bij dat laatste oordeel. Niemand mag gaan denken dat hij hier ongestoord zijn gang kan gaan. Alles zal aan het licht komen en iedereen zal gestraft worden, behalve zij die geloven dat Jezus Christus hun straf heeft weggenomen. Zij zullen vrijgesproken worden voor de zonden die zij beleden hebben.
In die komende eeuw staat er nog veel meer te gebeuren. Het Messiaans Vrederijk zal uitgroeien tot over de hele nieuwe wereld. Uiteindelijk zal iedereen tot bekering komen.
Met dit beeld voor ogen is Titus heel goed te begrijpen.

- ¹¹ Gods genade is openbaar geworden tot redding van alle mensen. ¹² Ze leert ons dat we goddeloze en wereldse begeerten moeten afwijzen en bezonnen, rechtvaardig en vroom in deze wereld moeten leven, ¹³ in afwachting van het geluk waarop wij hopen: de verschijning van de majesteit van de grote God en van onze redder Jezus Christus. ¹⁴ Hij heeft zichzelf voor ons gegeven om ons van alle zonde vrij te kopen, ons te reinigen en ons tot zijn volk te maken, dat vol ijver is om het goede te doen. ¹⁵ Gebruik je gezag om dit te verkondigen, moedig aan en wijs terecht. Laat niemand op je neerkijken.
(Titus 2: 11-15)

Gods genade is openbaar geworden tot redding van alle mensen.
God kan slechts alle mensen bereiken nadat alle mensen zijn opgestaan. Daarom geldt deze tekst niet alleen voor de huidige eeuw maar ook voor de komende.
In de huidige eeuw mogen we uitzien naar de verschijning van de majesteit van de grote God en van onze redder Jezus Christus.
In de toekomstige eeuw zal Jezus Christus zich eerst terugtrekken binnen de muren van het nieuwe Jeruzalem. Van daaruit zal Hij de heiligen aanvoeren en hen aanstellen als rechters, koningen en priesters. In zijn naam en met zijn hulp zullen de heiligen de onheiligen moeten oordelen, met als doel alles recht te zetten. Tegelijkertijd en ook daarna zullen zij proberen de onheiligen te overtuigen van de genade van de HEER. Gods genade is ook voor hen openbaar geworden.

Zoals eerder opgemerkt, heb ik op de eerdere versies van deze gedachte kritiek ontvangen.
Mag je de komende eeuw zo invullen? Is dat geen verboden terrein?
Gaat dat ons menselijk verstand niet te boven?
In artikel 13 van de NGB staat:

En al wat in zijn doen het menselijk verstand te boven gaat, willen wij niet nieuwsgierig onderzoeken, verder dan ons begrip reikt. Maar in alle ootmoed en eerbied aanbidden wij de rechtvaardige beslissingen van God, die voor ons verborgen zijn. Wij stellen ons ermee tevreden, dat wij leerlingen van Christus zijn, om slechts te leren wat Hij ons onderwijst door zijn Woord, zonder deze grenzen te overschrijden.

Dit artikel is onder andere gebaseerd op Deuteronomium 29:28a en 1 Korintiërs 4:6 :

²⁸ Wat verborgen is, behoort de HEER, onze God, toe; wat openbaar is, komt ons toe. (Deuteronomium 29:28a)

⁶ Broeders en zusters, ik heb hiervoor over Apollos en mijzelf gesproken. Dat heb ik gedaan omwille van u. U moet namelijk uit ons voorbeeld deze regel leren: **houd u aan wat geschreven staat**. U mag uzelf niet belangrijk maken door de een te verheerlijken boven de ander.

In Jeremia 31:31 lezen we het volgende:

³¹ De dag zal komen – spreekt de HEER – dat ik met het volk van Israël en het volk van Juda een nieuw verbond sluit, ³² een ander verbond dan ik met hun voorouders sloot toen ik hen bij de hand nam om hen uit Egypte weg te leiden. Zij hebben dat verbond verbroken, hoewel ze mij toebehoorden – spreekt de HEER. ³³ Maar dit is het verbond dat ik in de toekomst met Israël zal sluiten – spreekt de HEER: Ik zal mijn wet in hun binnenste leggen en hem in hun hart schrijven. Dan zal ik hun God zijn en zij mijn volk. ³⁴ **Men zal elkaar niet meer hoeven te onderwijzen met de woorden: “Leer de HEER kennen,”** want iedereen, van groot tot klein, kent mij dan al – spreekt de HEER. Ik zal hun zonden vergeven en nooit meer denken aan wat ze hebben misdaan.

In de toekomstige eeuw zullen we de HEER kennen. “Van groot tot klein, kent mij dan al – spreekt de HEER”. In de huidige eeuw, na de uitstorting van de Heilige Geest, werkt God door de Schrift in ons. Die Schrift bevat zo’n rijke schat, dat we daar nooit op uitgekeken raken. Er zijn telkens weer nieuwe aspecten te ontdekken. Luther gaf dat al aan. De aanhangers van de doorgaande reformatie hebben dat eveneens betoogd. Over de Schrift raken we nooit uitgedacht.

Welke grenzen moeten we daarbij hanteren?

Mogen we nadenken over de enkelvoudige en de dubbele predestinatie? Staat dat zo in de Schrift? Of is het daaruit afgeleid? Zo ja, is die afgeleide gedachtegang zo klaar helder dat deze door geen enkele tekst tegengesproken wordt?

Of moeten we gewoon zeggen: De theologen die zich bezig houden met de enkelvoudige en dubbele predestinatie begeven zich op verboden terrein, omdat het ons menselijk begrip te boven gaat (artikel 13 NGB)?

Ik vind wel dat je mag nadenken over de predestinatie, want God verkiest en verwerpt.

God zal de schapen van de bokken scheiden.

Maar, daar blijft het niet bij.

Ook in de toekomstige eeuw gaat Jezus Christus verder en zal zijn herstelwerk voltooien.

Die dag van Christus, die laatste dag, die jongste dag, die dag van oordeel, omvat een heel tijdperk.

Met het oog op deze dag is immers geschreven:

⁸ Eén ding mag u niet over het hoofd zien, geliefde broeders en zusters: voor de Heer is één dag als duizend jaar en duizend jaar als één dag. (2 Petrus 3:8)

Veel theologen halen deze tekst aan om de scheppingsdagen op te rekken.

Een scheppingsdag zou dan in werkelijkheid een heel lange periode omvatten.

Dat denk ik niet. Maar de hele discussie over de scheppingsdagen mag ons zeker wel iets gevoeliger maken voor de interpretatie van de dag van Christus. Die dag duurt misschien we duizend jaar.

Zoals we schepping en herschepping zien als één verhaal, zo moeten we de huidige eeuw en de komende eeuw zien als één verhaal.

Over de komende eeuw weten we weliswaar weinig, maar we weten daar veel meer van dan wat de Joden wisten vóór Jezus' eerste komst over het werk wat Jezus hier op aarde gedaan heeft.

Hoewel, naar later bleek, het hele Oude Testament vol stond met aanwijzingen over Jezus' noodzakelijke werk hier op aarde, hebben velen dat niet gezien.

Over de komende eeuw, over de dag van de Heer, over de dag van Christus, over die dag, over de jongste dag, over de laatste dag, over het nieuwe Jeruzalem, over de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, staan zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament beeldende verhalen.

Zie daarvoor onder andere 'De contouren van het nieuwe Jeruzalem' van Rob van Houwelingen, te vinden op de website: <http://www.paradijsthesen.nl/hoofdstukken/cvhni.pdf>

Het complete verhaal van Jezus' verlossing omvat ook de komende eeuw, omdat Hij alles en allen onder zijn voeten zal leggen. Omdat Hij de Verlosser wil zijn van de hele wereld.

Hij duldt geen enkele smet op zijn sneeuw witte kleed, omdat Hij zijn bloed heeft vergoten voor de hele wereld. Met dit kostbare bloed kocht Hij immers de hele wereld.

Hij heeft recht op de hele wereld, op al zijn schepselen.

Jezus Christus is in staat om iedereen te verlossen van satan met al zijn legioenen.

Dat heeft Hij overduidelijk laten zien.

¹ Ze kwamen aan de overkant van het meer, in het gebied van de Gerasenen. ² Toen hij uit de boot gestapt was, kwam hem meteen vanuit de grafspelonken een man tegemoet die door een onreine geest bezeten was ³ en in de spelonken woonde. Zelfs als hij vastgebonden was met een ketting kon niemand hem in bedwang houden. ⁴ Hij was al dikwijls aan handen en voeten geketend geweest, maar dan trok hij de kettingen los en sloeg hij de boeien stuk, en niemand was sterk genoeg om hem te bedwingen. ⁵ En altijd, dag en nacht, liep hij schreeuwend tussen de rotsgraven en door de bergen en sloeg hij zichzelf met stenen. ⁶ Toen hij Jezus in de verte zag, rende hij op hem af en viel voor hem neer, ⁷ en luid schreeuwend zei hij: 'Wat heb ik met jou te maken, Jezus, Zoon van de allerhoogste God? Ik bezweer je bij God: doe me geen pijn!' ⁸ Want hij had tegen hem gezegd: 'Onreine geest, ga weg uit die man.'⁹ Jezus vroeg hem: 'Wat is je naam?' En hij antwoordde: 'Legioen is mijn naam, want we zijn met velen.'¹⁰ Hij smeekte hem dringend om hen niet uit deze streek te verjagen. ¹¹ Nu liep er op de bergelling een grote kudde varkens te grazen. ¹² De onreine geesten smeekten hem: 'Stuur ons naar die varkens, dan kunnen we bij ze intrekken.'¹³ Hij stond hun dat toe. Toen de onreine geesten de man verlaten hadden, trokken ze in de varkens, en de kudde van wel tweeduizend stuks stormde de steile helling af, het meer in, en verdrong in het water.

(Marcus 5: 1-13)

Jezus stelde deze man aan als eerste evangelist, om ervan te getuigen dat Jezus sterker is dan satan met al zijn demonen.

In de komende eeuw beschikt Jezus over dezelfde macht.

Hij zal hoe dan ook satan verdrijven uit heel zijn schepping, uit al zijn schepselen.

Zijn kruisdood staat daar borg voor, omdat Hij even later uit de dood is opgestaan.

Hij heeft laten zien dat Hij de dood heeft overwonnen, om zijn schepping te herstellen.

Niets kan Hem daar meer van tegenhouden, geen satan, geen zondige mensen.

Jezus Christus wil dat heel de schepping Hem zal loven en dat bereikt Hij door elk schepsel te verlossen. Elke weerstand zal Hij breken. Hij brak Paulus' weerstand, Hij brak de weerstand van veel atheïsten. In de komende eeuw zal Hij elke weerstand breken.

Met zijn heilig vuur zal Hij uiteindelijk iedereen reinigen, daarbij zal Hij rekening blijven houden met wat die mens ten diepste zelf wil. Daardoor zal Jezus' Woord door merg en been gaan, scheidend tussen goed en kwaad.

Voor de ongelovigen zal dit reinigingsproces heel confronterend zijn, ze zullen in de vuurpoel geworpen worden en de tweede dood moeten ondergaan.

Tijdens de eerste dood kregen de mensen de mogelijkheid aangereikt om zich te bekeren, tijdens de tweede dood zal Jezus Christus op een identieke manier handelen.

Want Hij blijft begaan met elk schepsels met elk volk.

Dit leidmotief mogen we zien achter de verkiezing van Israël als zijn volk.

In het boek 'De God die ik niet begrijp – Over lastige geloofskwesties' schrijft **Christopher J.H. Wright** daarover het volgende:

Heil voor de volken

*De tweede overweging die relevant is wanneer we de verovering in het kader van de hele Bijbel bekijken, is het uiteindelijke doel van het grote verhaal: dat alle volken gezegend zullen worden. Paulus noemt het 'een evangelie dat van tevoren is verkondigd', zo belangrijk vindt hij dit punt (Gal. 3:8, NGB '51). Dit is wonderbaarlijk goed nieuws: ook al is de wereld zo gekenmerkt door rebellie, zonde, geweld, corruptie en trots zoals we in Genesis 3-11 kunnen lezen, **God heeft nog steeds het geluk van alle volken op aarde op het oog!** Hij heeft dat beloofd aan Abraham (Gen. 12:3). De hele geschiedenis van het volk Israël in de oudtestamentische tijd moet dus worden beschouwd als **eerste fase** van Gods grote reddingsplan voor de hele wereld.*

In het Oude Testament is er een duidelijke scheiding tussen het volk Israël aan de ene kant en de andere volken aan de andere kant. Israël was door God uitgekozen, geroepen en verlost en Hij was een verbond met hen aangegaan. De andere volken stonden nog niet in zo'n verbondsrelatie met Hem. Maar, en dit is waar het allemaal om draait: God had Israël nu juist uitverkoren met de bedoeling dat dat uiteindelijk wel zou gebeuren. Het leidmotief in het Oude Testament is niet Israël tegen de andere volken, maar Israël ten behoeve van de andere volken. (blz. 106) (...)

*De verbondsbefoete van God, dat Hij Israël aanhoudend zou zegenen en beschermen, weerhield Hem er niet van om bepaalde generaties te straffen. Kortom: **dat God van plan is om uiteindelijk alle volken te zegenen**, ontzegt Hem niet het recht om bepaalde volken op een bepaald moment in de geschiedenis te bestraffen. Ouders die van hun kinderen houden en willen dat ze zich ontpooien, zullen hen zonedig ook corrigeren of straf geven. (blz. 107)*

Via zijn verbondsvolk Israël werkt God zijn beloften uit.

Daarbij gaan Gods gedachten uit naar alle volken.

Omdat God tijdens de huidige eeuw lang niet alle volken kan bereiken met zijn evangelie, omdat veel volken al uitgestorven waren voordat één representant van hen voor het eerst in aanraking kwam met het evangelie, loopt Gods plan door tot in de komende eeuw.

Uiteindelijk zal héél Israël tot bekering komen. Die belofte staat. Die belofte geldt ook voor alle Joden die in gaskamers zijn omgekomen. Ook zij zullen tot bekering komen.

Dat kan alleen tijdens de komende eeuw plaatsvinden, tijdens het Messiaans Vrederijk.

Wellicht zullen de Joden tijdens dat Messiaans Vrederijk een belangrijke rol gaan spelen.

Wie weet.

Want wie tijdens de eerste eeuw bovenmatig heeft moeten lijden, zal zeker in de komende eeuw gecompenseerd worden. God is immers rechtvaardig.

In de belijdenis van Nicea wordt aan het einde de verwachting uitgesproken dat de doden zullen opstaan en dat er sprake is van leven tijdens de komende eeuw:

Wij verwachten de opstanding van de doden en het leven van de komende eeuw.

De doden zullen opstaan en leven. Ik verwacht dat zowel Jezus Christus als zijn Vader niet zullen veranderen. Beiden zijn ze volmaakt en zullen dat blijven. Daarom mogen we ervan uitgaan dat zij tijdens de komende eeuw verder zullen werken aan het hun plan dat zij tijdens de eerste eeuw gepresenteerd hebben.

Christopher J.H. Wright schrijft daarover in zijn al eerder genoemde boek:

De volken zullen God lofprijzen

Ten slotte het derde punt binnen het verband van de Bijbel als geheel: welke definitieve toekomst is in de Bijbel weggelegd voor alle volken? Wat heeft God volgens het Oude Testament voor hen in petto? Het antwoord laat meestal niet lang op zich wachten: het oordeel. Ja, maar datzelfde geldt voor Israël. Want wat klinkt er duidelijker in het Oude Testament dan de stem van God die zijn verbondsvolk waarschuwt, dreigt en daadwerkelijk bestraft? Het Oude Testament zit tjokvol vonnissen die worden voltrokken – over Israël. Maar ondanks al die oordelen behield Israël de onverwoestbare hoop dat God zijn beloften zou houden en uiteindelijk redding en herstel zou brengen.

Die hoop en die beloften gelden ook voor de volken. God heeft Abraham beloofd dat door zijn nakomelingen alle volken op aarde gezegend zullen worden, en die belofte is de rode draad door de Bijbel tot aan de grote ontknoping in het boek Openbaring. Met andere woorden: zoals Israël het louterende vuur van Gods oordeel moest doorstaan maar bleef vasthouden aan zijn belofte van uiteindelijk herstel, zo zullen de volken door Gods oordeel worden gezift, maar uit alle volken zullen mensen worden opgenomen in de verlore mensheid die God nu al bijeenbrengt in Christus. Het is zijn bedoeling dat de nieuwe aarde wordt bewoond door mensen uit alle volken die Hij geschapen heeft. Dit wordt gestaafd door een enorme hoeveelheid bijbelteksten; het is dan ook schandalig dat zo veel christenen er niet van op de hoogte zijn dat God zo'n alomvattend plan voor de mensheid heeft. (blz. 111-112)

Wright onderbouwt zijn verhaal met tal van Bijbelteksten.

Omdat ik de meeste van deze teksten al opgenomen heb in mijn these, herhaal ik deze niet.

Ik constateer dat ik Wrights omschrijving van Gods plan grotendeel omarm, alleen ik denk dat God ook in de komende eeuw zijn plan zal afmaken.

Ik geloof namelijk niet dat tijdens de huidige eeuw héél Israël gered zal worden. Zo zullen ook niet alle beloften voor alle volken tijdens deze eeuw in vervulling kunnen gaan, dat zal in de komende eeuw gebeuren. Wellicht doelde de belijdenis van Nicea daar al op: **het leven in de komende eeuw.**

Tijdens de komende eeuw komt het, volgens mij, met iedereen goed.

Maakt dit idee de mensen niet zorgeloos?

Neemt dit idee de klem niet weg, die uitgaat van het laatste oordeel?

Ik denk het niet.

Wright schrijft immers, en dat weten we eigenlijk allemaal wel, dat God zijn verbondsvolk niet gespaard heeft. Het Oude Testament staat immers tjokvol vonnissen die zijn voltrokken.

We moeten daarom Gods waarschuwingen serieus nemen.

Het idee, dat het laatste oordeel uiteindelijk goed eindigt, wil nog niets zeggen over de intensiteit en de duur van dat vonnis. Misschien is de intensiteit en de duur van de Babylonische ballingschap daarmee vergeleken wel een kleinigheid.

Ofwel, het laatste oordeel kan zwaarder wegen dan duizend jaar in de hel.

Het idee dat alles goed zal aflopen, mag dan ook niet in mindering gebracht worden op de straffen die Jezus Christus, als rechtvaardige rechter, zal opleggen.

Gods plannen zitten zo goed in elkaar dat uiteindelijk alles wel goed moet komen.

In de meest absolute zin is God goed.

Christopher Wright schrijft daarover in zijn al eerder genoemde boek:

God is absoluut goed

Habakuk worstelde als geen mens met de tegenstelling tussen het bestaan van het kwaad en een rechtvaardige God. Hij zegt dat God er niet eens naar kan kijken, Laat staan ermee akkoord gaan.

Uw ogen zijn te zuiver om het kwaad te kunnen aanzien,
de ellende te kunnen verdragen.
Habakuk 1:13

*Johannes stemt hiermee in: 'God is licht, er is in hem geen spoor van duisternis'(1 Joh. 1:5).
Op veel andere plaatsen wordt hetzelfde over God gezegd. Er kan geen kwaad in Hem
voorkomen. Het kwaad krijgt nergens voet aan de grond in Gods wezen en karakter.
Integendeel: **Hij is van origine absoluut, uitsluitend en oneindig goed.** Christenen in Afrika
zeggen vaak: 'God is goed, altijd!'*

Hij is een rots, hij staat voor recht;
Alles wat hij doet is volmaakt.
Trouw is God, rechtvaardig en zuiver,
In hem is geen spoor van kwaad.
Deuteronomium 32:4

*Kortom: ook al stelt de Bijbel ondubbelzinnig dat God alle macht heeft over het staan en het
opereren van het kwaad in de schepping, in die zin dat Hij dat kwaad kan inzetten bij het
uitvoeren van zijn plannen, **Hij zelf is niet de oorsprong, auteur of oorzaak ervan.** Dit
onderscheid is belangrijk. De soevereine God heeft de macht over slechte zaken,
gebeurtenissen of mensen en kan die inzetten, maar dat betekent geen schending van zijn
wezenlijke goedheid. Zoals we hierna zullen zien, geeft God zijn macht over het kwaad slechts
prijs vanwege zijn goede bedoelingen. (Blz. 57-58)*

Iets verderop vervolgt Wright:

*Naar aanleiding van het vreselijke oordeel van God over Jeruzalem heeft de schrijver van
Klaagliederen het vooral moeilijk met de pijnlijke wetenschap dat alles is gebeurd met Gods
wil, terwijl het zo veel leed heeft veroorzaakt waar God zelf verdriet om heeft.*

Want de Heer verwerpt niet voor eeuwig.

Als hij leed berokkent, ontfermt hij zich ook, zo groot is zijn genade;
slechts met tegenzin brengt hij leed en rampspoed over de mensen.
Dat men overal op aarde gevangenen vertrappt,
dat men iemands rechten schendt onder de ogen van de Allerhoogste,
dat men een mens een eerlijk vonnis onthoudt – zou de Heer het niet zien?
Wie is het die spreekt, en het is er? Zou de Heer het niet zijn die gebiedt?
Komt uit de mond van de Allerhoogste niet goed zowel als kwaad?
Wat klaagt een mens zolang hij nog leeft? Laat hij klagen over zijn zonden!
Klaagliederen 3:31-39

*Uit deze hartverscheurende aaneenschakeling van vragen blijkt hoe wanhopig de schrijver vol
probeert te houden dat God goed is (vol medelijden en onuitputtelijke liefde), dat het onrecht
een groot kwaad is en dat God uiteindelijk de macht heeft. (blz. 58-59)*

God kan het kwaad niet aanzien. Hij maakt slechts gebruik van het kwaad om het goede te
bewerken. Op velerlei manieren is de Bijbel daar duidelijk over.
De Heer verwerpt niet voor eeuwig.
God verwerpt het grootste deel van zijn verbondsvolk niet voor eeuwig, want Hij heeft beloofd dat
héél Israël behouden zou worden.
Omdat in Israël alle volken gezegend zullen worden, zal God aan alle volken geven wat hij aan Israël
zal geven. Israëls bestemming is die van alle volken.

Waarschijnlijk zal héél Israël eerder vervolmaakt zijn dan de overige volken.

Israël is en blijft Gods oogappel.

Tegen dat overspelige volk zei Hij ook al eens: **Ik heb jullie geluk voor ogen, niet jullie ongeluk: Ik zal je een hoopvolle toekomst geven.** (Jeremia 29:11)

Wij mogen geloven dat alles wat God voor Israël in petto heeft, dat Hij dat ook aan alle volken zal geven. In jou, door jou, met hulp van Israëlieten, zullen alle volken gezegend worden.

Belonen en straffen zijn pedagogische hulpmiddelen om mensen op het goede spoor te krijgen. Tijdens de huidige eeuw maakt God gebruik van deze middelen. Ook in de aanvang van de komende eeuw zal God deze middelen inzetten.

Nadat God de vervolmaking van alles en allen bereikt heeft, zal het niet meer nodig zijn om deze middelen in te zetten. Aan het einde van de komende eeuw zullen dan ook beloning noch straf enige rol meer spelen. Dan zullen we allen vervuld zijn van Gods goedheid, en beamen dat Gods plannen goed hebben uitgepakt. Dan zullen we ten diepste beseffen dat Gods plannen nooit falen.

Wat God doet, dat is welgedaan.

God heeft ons een hemels avontuur beloofd.

Over dat wonderbaarlijke licht mag iedereen getuigen die daartoe geroepen is:

9 Maar u bent een uitverkoren geslacht, een koninkrijk van priesters, een heilige natie, een volk dat God zich verworven heeft om de grote daden te verkondigen van hem die u uit de duisternis heeft geroepen naar zijn wonderbaarlijke licht.
(1 Petrus 2:9)

Iedereen leest de Bijbel vanuit zijn eigen vooroordeel. Dat heeft Gadamer ons laten zien.

Daarom ben ik dit verhaal begonnen met enkele nieuwe opvattingen in de gereformeerde hermeneutiek. Om de Ander goed te leren kennen, kan het leerzaam zijn om de Bijbel te lezen met de leesbril van een ander. Dat maakt je bewust van je eigen vooroordeel.

Wie naar de theologische ontwikkelingen kijkt van de afgelopen eeuwen, kan constateren dat er zowel verval als vernieuwing gaande is. Daarom moet elk nieuw inzicht kritisch worden getoetst. Een nieuw inzicht wijkt per definitie af van hetgeen al bedacht is.

Soms wordt een nieuw inzicht herleid naar een al bestaand idee, naar een bestaand sjabloon, waardoor de beoordeling van dat idee heel eenvoudig wordt. Je hoeft dan slechts te herhalen wat anderen al eerder hebben bedacht.

Wie erg conservatief denkt, gaat er in feite vanuit dat alle belangrijke geheimen van de Bijbel al onthuld zijn. Ons voorgeslacht heeft al veel bereikt.

Daar wil ik niets van af doen, maar als ik de wetenschap als referentie neem, dan is er nog heel veel te ontdekken. Want zodra we één vraag opgelost hebben, ontstaan er weer nieuwe.

Zoals de schepping een onuitputtelijke bron is, zo is ook de Bijbel onuitputtelijk in al zijn rijkdom.

Nico Bakker